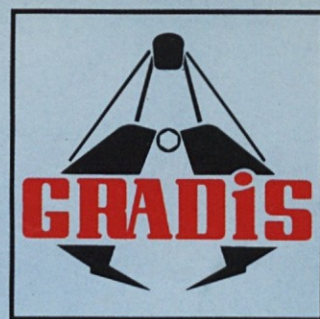

GRADISOV VESTNIK

Leto XXXIV

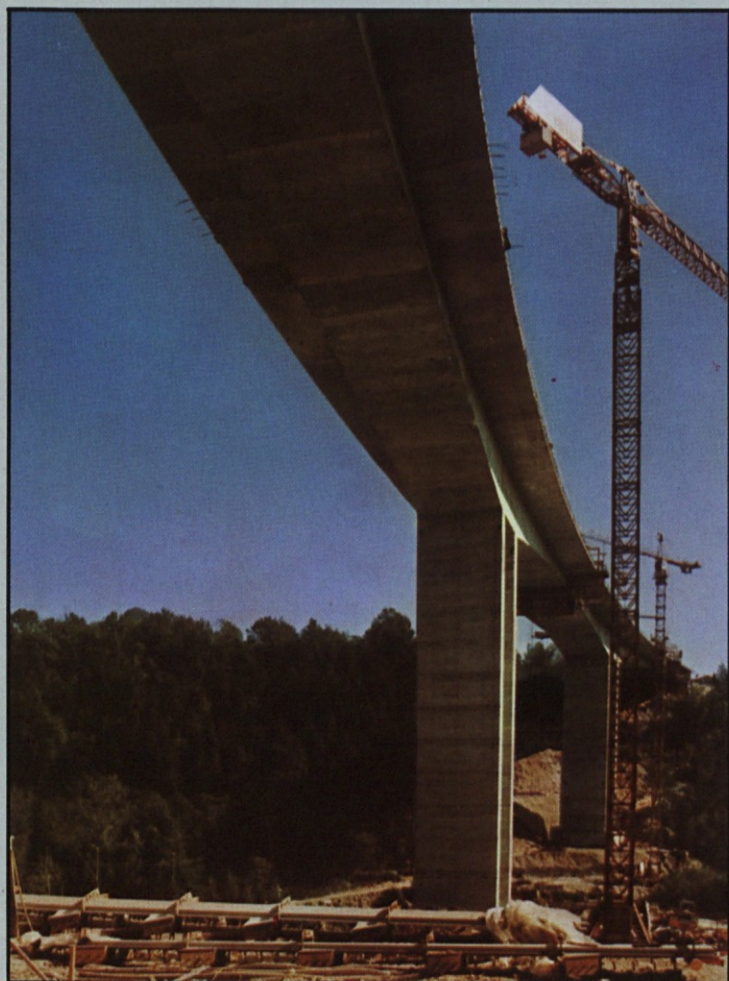
Ljubljana, 23. april 1992

Številka 390

V mizarskem obratu GP Gradnje so izdelali kvalitetne in lične izdelke, s katerimi so opremili ptujski hotel Mitra. To je bila dobra referenca, s pomočjo katere so potem dobili še nekaj dodatnih naročil za njihove ekskluzivne izdelke.

Na naslovnici: Novo krilo Inštituta Jožef Stefan v Ljubljani. Viadukt Moste na gorenjski avtocesti.

Gradbišče podzemskih garaž in hotela pri Slaviji v Mariboru čaka na boljše čase. Kdaj bodo z delom nadaljevali, ne ve nihče.

Tujci bi vlagali v gradnjo slovenskih avtocest

Najprej zakon, potem pa ceste

Dokler bomo iz proračuna dobivali le toliko denarja, kolikor ga zdaj, ne bomo zlezli pri gradnji slovenskega avtocestnega omrežja na zeleno vejo. To so besede, ki jih ponavlja minister za promet in zveze v vladi Republike Slovenije, Marjan Kranjc. Brez denarja novih cest ni.

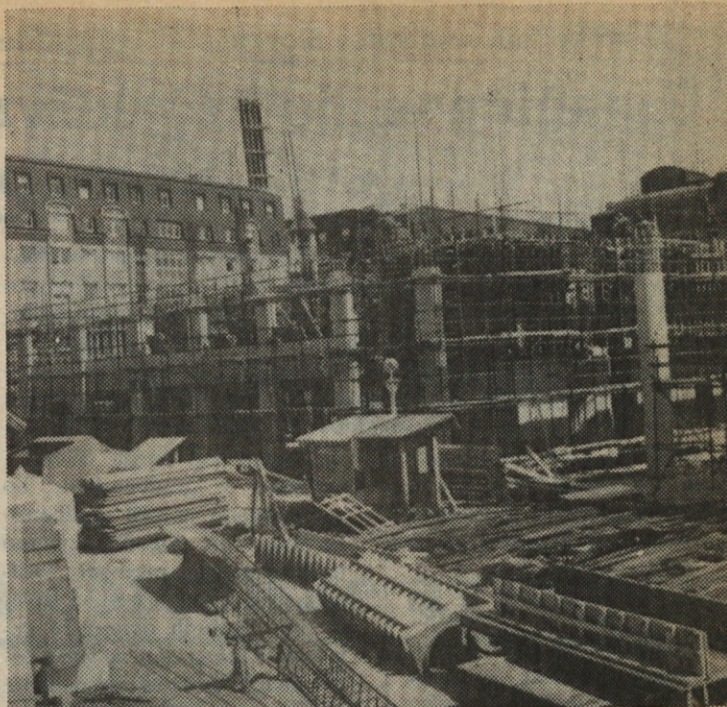
Nekatera dogajanja v zadnjem času pa vendar kažejo, da se tudi na tem področju nekaj počasi premika. Skupščinski odbor za promet in zveze je pred kratkim obravnaval predlog za izdajo spremembe zakona o modernizaciji glavne ceste od Nove Gorice do Šentilja, s krakoma proti Kopru in Lendavi.

Tudi mednarodne finančne ustanove so pripravljene vložiti denar v gradnjo cestne infrastrukture, vendar se vse največkrat ustavi pri neurejeni zakonodaji, pri nedorečenih načrtih, pa tudi vprašanje koncesij je še vedno odprto. Sliši se, da Slovenija namerava na osnovi mednarodnega natečaja podeliti koncesije za gradnjo heksagonalne povezave med Koprom in Lendavo.

V ta projekt naj bi tuji investitorji vložili 1,6 milijarde dolarjev, avtocesta pa naj bi bila zgrajena manj kot v treh letih. Ob polžji počasnosti upravnih postopkov in ob drugih težavah bomo lahko veseli, če bomo v treh letih sploh uspeli pripraviti dokumentacijo in odkupiti zemljišča. Upamo lahko le, da se zagreti tuji investitorji medtem ne bodo premislili.

Več o gradnji gorenjske avtoceste na 5. strani.

C. P.

MESTNA VRATA V LJUBLJANSKI SOSESKI ZUPANČIČEVA JAMA – Sredi stanovanjske soseske Zupančičeva jama v Ljubljani gradijo delavci Gradisa Gradbeno podjetje Ljubljana objekt, ki je v projektih zapisan kot C-1 mestna vrata s parkirišči. Pravzaprav gre za poslovno-trgovski in garažni objekt, čigar skupna površina znaša okrog 8.000 kvadratnih metrov. V dveh kletnih etažah bo 84 parkirišč, v pritličju in petih nadstropjih pa bo 33 lokalov z različno vsebino in 3.500 kvadratnih metrov poslovnih površin. Objekt se gradi za trg, tako da vsi lokali in poslovni prostori še niso prodani, zgrajen pa mora bito do 1. decembra letos.

C. P.

1. maja stopi v veljavo

Panožna kolektivna pogodba

Uresničevanja kolektivne pogodbe za gradbeništvo, ki začne veljati 1. maja letos, bo pglavitna naloga Sindikata delavcev gradbenih dejavnosti Slovenije v ostrem boju za pravice delavcev.

Večina gradbenih podjetij je doslej uporabljala tisto določilo v pogodbi, ki je zaradi težav v poslovanju omogočalo nižje izplačevanje izhodiščnih osebnih dohodkov za 20 odstotkov, kot je po pogodbi. Tudi Gradis pri tem ni bil izjema.

V prihodnje bo treba panožno pogodbo spoštovati in delavcem izplačati kar jim gre. Kako bomo k temu pristopili v Gradisu bomo obširneje poročali v naslednji številki.

Sicer pa več o sindikalnem delu preberite na 4. strani.

C. P.

Za projektante se obeta v Rusiji lep posel

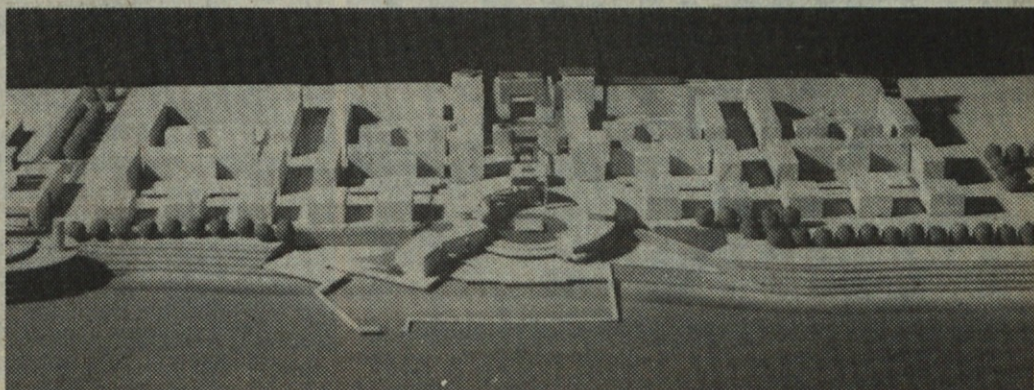
Ljubljana v Voronežu

Skupaj s trboveljskim Rudisom si obetajo v ljubljanskem Biroju za projektiranje pridobitev posla v ruskem Voronežu ob Donu. Gre za projekt gradnje novega stanovanjskega naselja s 1800 stanovanji.

V biroju so na tem projektu delali lansko leto in so ga oktobra tudi oddali. Po podatkih, ki jih imajo, so investitorji tik pred odločitvijo o izboru najboljšega projekta. Rezultati bodo v kratkem znani, in če bo izbrana projektna naloga Biroja za projektiranje Ljubljana, bo hitro sledil podpis pogodbe. Inženiring posel bi vodil Rudis.

Gre za gradnjo sodobnega stanovanjskega naselja, ki se imenuje Ljubljana, in v katerem bo 1800 stanovanj.

C. P.

Maketa stanovanjskega naselja Ljubljana v Voronežu.

Uresničevanje kolektivne pogodbe je pred vrati - oster boj za pravice delavcev

Pred nekaj manj kot enim letom je bila podpisana panožna kolektivna pogodba za gradbene dejavnosti, ki združujejo visoke in nizke gradnje, montažerje in inštalaterje, zaključna dela v gradbeništvu, industrijo gradbenega materiala, vodno gospodarstvo, projektivo in inženiring dejavnosti. Uvajalni rok za njeno uresničevanje je bil razmeroma dolg, eno leto, kar pomeni, da bo treba začeti uresničevati določila panožne kolektivne pogodbe za gradbeništvo od 1. maja 1992.

Ker je sedanjí čas še kako zaznamovan z velikimi problemi v gospodarstvu, ki se še toliko bolj

odražajo v gradbeništvu, bo uveljavljanje določil gradbeniške kolektivne pogodbe izjemno težavna naloga, predvsem tarifnega dela, ki je temelj za izplačevanje osebnih dohodkov delavcev. Razlogi za to so vsem dobro znani: še nadaljnje padanje investicijske sposobnosti slovenskega gospodarstva, neuresničevanje naložb v infrastrukturne objekte, stanovanjska gradnja kljub novemu stanovanjskemu zakonu še ni oživela, zaradi pomanjkanja denarja je upočasnjena gradnja večine objektov, gospodarstvo še vedno ni razbremenjeno prevelikih dajatev in podobno. Posledice takšnega stanja so za gradbeništvo katastrofalne. Ogromno je presežnih delavcev, tisti, ki pa še imajo delo, prejemajo nizke osebne dohodke, ki so na samem dnu lestvice osebnih dohodkov v Sloveniji.

Sindikat delavcev gradbenih dejavnosti Slovenije, ki deluje znotraj Zveze svobodnih sindikatov, ima 34.000 članov, kar je

velika večina od nekaj manj kot 50.000 zaposlenih v gradbeništvu. Članstvo se je v dveh letih praktično prepolovilo. Na to je vplival sindikalni pluralizem, vendar ne v tolikšni meri, kot v drugih panogah, saj je večina gradbenikov vključenih v svobodne sindikate in jih v drugih sindikatih skoraj ni, zmanjšanje števila zaposlenih v gradbeništvu za več kot 30 odstotkov, prestop posameznih profilov v druge panoge, veliko je bilo upokožitev, nekateri nekdanji sindikalni delavci so prevzeli vodilna mesta v podjetjih in zato niso mogli več ostati aktivni v sindikatu itd.

V gradbeniškem sindikatu želijo, izhajajoč iz peticije - Gradbeništvo 91, jasen odgovor o perspektivah in možnostih gradbeništva v prihodnje, ki ga mora pripraviti nasprotna stran, vlada in gospodarska zbornica, saj bodo v sindikatih na teh osnovah gradili svoj program zaščite delovnih in življenjskih pogojev gradbenih delavcev.

Sindikat ni zadovoljen z odno-

som vlade in zbornice, saj ga največkrat postavljajo v podrejen položaj, želijo pa biti enakovreden partner, kar mu, glede na vlogo zaščitnika interesov delavcev tudi pripada. S takšnim odnosom se problemi ne rešujejo, temveč se še bolj zaostrujejo, njihovo reševanje pa se še bolj oddaljuje. Brez močnega sindikata ni pravega partnerstva med delodajalci, v našem primeru je to gospodarska zbornica, in delojemalci, delavci.

Ker kolektivna pogodba za gradbeništvo stopi v veljavo 1. maja 1992, se bodo v sindikatu zavzemali za njeno uresničevanje in se ostro borili za pravice, ki delavcem grejo.

V Gradisu smo opustili sindikalno koordinacijo na ravni celotnega poslovnega sistema, tako da v vsakem podjetju sindikat deluje povsem samostojno. Kako je z uresničevanjem kolektivne pogodbe v Gradisovih podjetjih bomo pisali več v naslednjih številki, ki bo izšla sredi junija letos.

C. P.

Gradbeniški sindikat Slovenije in Hrvaške

Sporazum o sodelovanju

Predsednika Sindikata delavcev gradbenih dejavnosti Slovenije in Samostojnega sindikata gradbenikov Hrvatske, Franc Berginc in Stipe Kirigin, sta podpisala sporazum o sodelovanju obeh sindikatov.

Sindikata bosta medsebojno sodelovala in usklajevala stališča, ki so v interesu obeh. Izmenjavali bodo izkušnje s področja delovnih razmerij, predvsem o specifikah, ki veljajo za graditeljstvo.

Oba sindikata bosta zagovarjala uporabo in spoštovanje mednarodnih konvencij za zaščito pravic delavcev, ki se tretirajo kot tujci. Predvsem gre za zaposlovanje in bivanje delavcev Republike Hrvatske v Sloveniji in obratno.

Pri možnih skupnih nastopih v tujini bosta oba sindikata sodelovala pri usklajevanju kolektivnih pogodb, meril in kriterijev za vrednotenje dela delavcev, ki bodo delali na tujem.

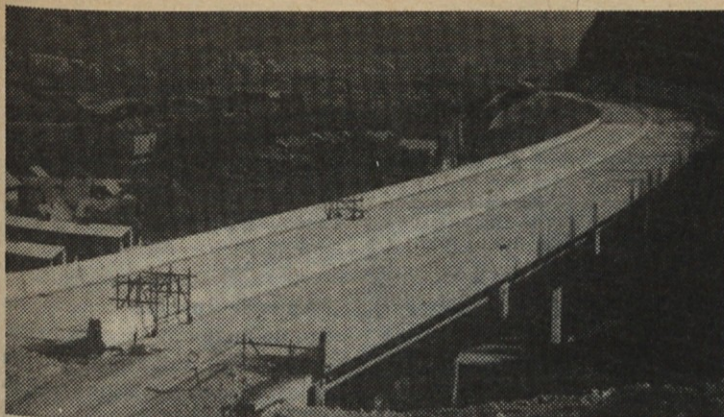
V slovenskem, kot tudi v hrvaškem gradbeniškem sindikatu so se sporazumeli, da bodo spoštovali kolektivno pogodbo za gradbeništvo države v kateri se izvajajo investicijska dela.

V sporazumu o sodelovanju so se dogovorili tudi o zaščiti pravic delavcev obeh sindikatov, o skupnih metodah dela in sindikalnega boja (možnost organiziranja skupne stavke), o brezplačni pravni pomoči in zastopanju delavcev podjetij, ki so v stečaju itd.

C. P.

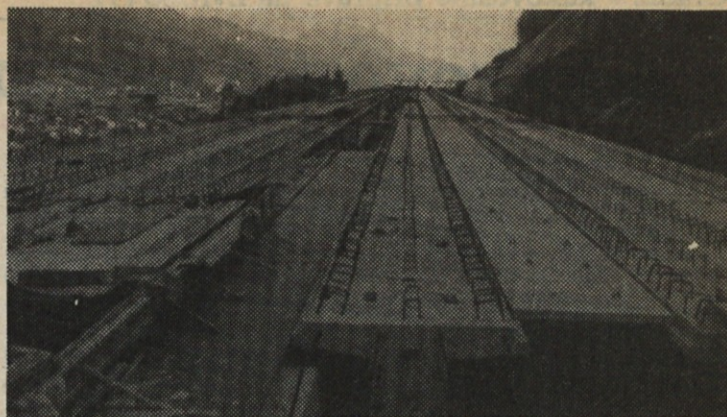

Glavni objekt biološkega središča ima površino 7.600 kvadratnih metrov. Grajen je tako, da ima spodnje in zgornje pritličje ter eno nadstropje. V njem bodo predavalnice, raziskovalni kabineti, laboratoriji, herbariji, merilnica, knjižnica in drugi prostori namenjeni pedagoškemu in raziskovalnemu delu.

Viadukt 6-1 je pripravljen za asfaltiranje.

Večina objektov je zgrajenih 90-odstotno

Ko bo zagotovljen denar, se bodo nadaljevala dela pod Mežaklo.

Upočasnjena gradnja gorenjske avtoceste

Kot vse kaže v Sloveniji ne bomo še dolgo uresničili načrtov na področju cestogradnje. Predvideni program se vse bolj odmika. Tempo, s katerim v zadnjih letih zgradimo v povprečju do deset kilometrov avtocest letno, pomeni, da bomo zgradili osnovno slovensko avtomobilsko mrežo čez 40 let. Poglavitni razlog je pomanjkanje denarja, ki je že lani upočasnil tudi gradnjo gorenjske avtoceste, v treh zimskih mesecih pa je bila gradnja v celoti ustavljena.

Sredi marca so se dela nadaljevala v minimalnem obsegu, saj naj bi vendar, ta nekaj več kot 13 kilometrov dolg odsek končali čez dobro leto. SCT in Primorje gradita traso in nekaj objektov, ostale objekte pa Gradis GP Nizke gradnje Maribor in GP Ljubljana, in sicer tri viadukte pod Mežaklo v skupni dolžini nekaj manj kot en kilometer, največji objekt na celem odseku, viadukt Moste pri Žirovnici in galerijo v Mostah.

Večina objektov je dokončanih skoraj 90-odstotno, tako da je treba opraviti še zaključna dela. Viadukta z oznako 6-1 in 6-2, vsak je dolg po 240 metrov, sta narejena toliko, da sta pri-

pravljena za postavitve hidroizolacije, za ureditev odvodnjevanja in potem ostane samo še asfaltiranje.

Najdaljši Gradisov viadukt pod Mežaklo je 6-4, dolg je 520 metrov. Na njem je zabetoniranih le šest polj, zmontirani pa so vsi nosilci. Potrebno bo postaviti betonsko ograjo new jersey, potem pa še hidroizolacijo, urediti odtok in položiti asfalt. Ko bo zagotovljen denar, bodo tudi ta dela hitro končana.

Trenutno je nekaj več aktivnosti na viaduktu v Mostah. Na tem velikem in zahtevnem objektu dolgem 460 metrov, ki stoji samo na treh parih mogočnih stebrov, od katerih je sredinski

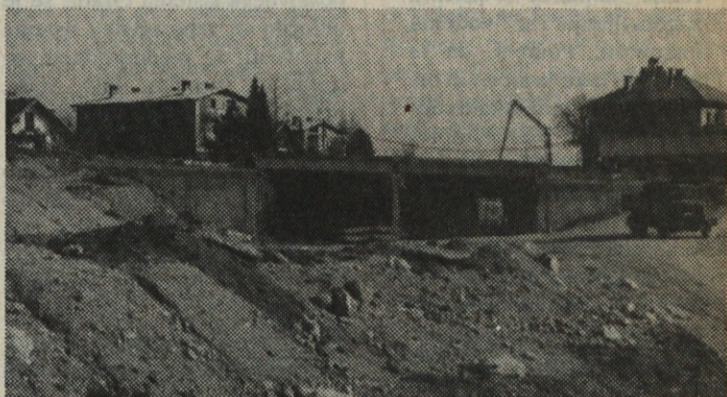
par visok 63 metrov, je treba postaviti še ograjo, položiti hidroizolacijo in asfalt ter urediti brežine pod stebri.

Za ponazoritev, za kako velik viadukt gre, je treba omeniti, da je bilo treba za v viadukt Moste opraviti 35.000 prostorskih metrov izkopa, vgrajenega je 20.000 prostornih metrov betona, 2.000 ton armature in 600 ton kabla za prednapenjanje.

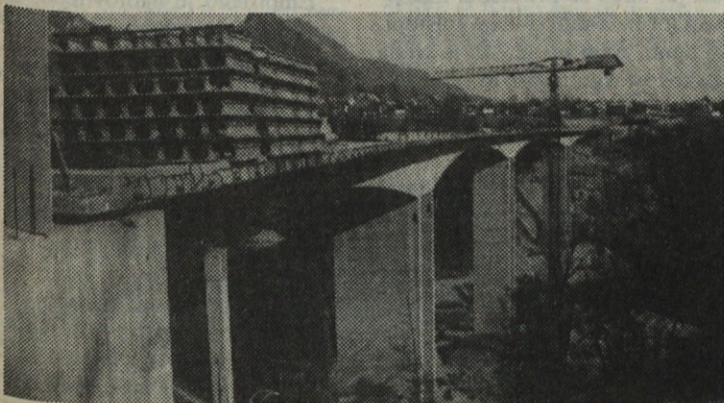
Površina viadukta, ki jo bo treba asfaltirati, znaša 9.300 kvadratnih metrov.

Z viadukta Moste avtocesta pelje v galerijo, ki je speljana skozi naselje Moste. Galerija je dolga 180 metrov. Tudi ona je že skoraj v celoti zgrajena. Treba je še zasuti zgornjo ploščo galerije in zasip ustrezno hortikularno urediti, v sami galeriji pa položiti asfalt.

C. P.

Pokriti vkop oziroma galerija v Mostah je dolga 180 metrov.

Viadukt v Žirovnici je grajen po tehnologiji prostokonzolne gradnje. Razpon med stebri znaša kar 120 metrov, sredinski par stebrov je visok 63 metrov.

Stebri za viadukte stojijo na vodnjakih, ki so še dodatno sidrani v brežino, ki ima ponekod 22 in več stopinj naklona. Sidra so dolga tudi do 20 metrov.

S kakovostjo ustvarjamo večji dobiček

Vsa slovenska podjetja, ki bodo v prihodnje ponujala blago, storitve in delavce v države Evropske skupnosti, se bodo morala v celoti prilagoditi zahtevam tega tržišča. Eden najpomembnejših ukrepov je, da bodo morali dokazati ustrežno kakovost izdelkov in storitev. To bodo lahko dokazali s tako imenovanimi certifikati o zagotavljanju kakovosti posameznih izdelkov ali celotnih sistemov. V Evropi je že tisoč različnih organizacij, ki so pooblašene za izdajanje certifikatov o sistemu zagotavljanja kakovosti. Pri tem imajo največ izkušenj angleške in nemške organizacije za izdajanje certifikatov.

Podjetja, ki bodo pridobila tak certifikat od mednarodno priznane institucije za certificiranje, bodo lahko prodajala svoje izdelke v vseh državah ES, in sicer brez kakršnihkoli posebnih preverjanj, atestov in podobno. Poleg hitrejšega pretoka blaga, nižjih stroškov transporta, enaka kakovost izdelkov pomeni precejšnje prihranke pri proizvodnji, saj dober sistem zagotavljanja kakovosti pripomore k boljšemu poslovanju podjetja, k večjemu zaupanju potrošnikov,

manjšim stroškom, kar v končni fazi pomeni **večji dobiček**.

V državah Evropske skupnosti so s harmonizacijo nacionalnih pravnih predpisov, z izdelavo enotnih norm in z medsebojnim priznavanjem certifikatov o lastnostih proizvodov dosegli, da bodo v vseh državah članicah veljali enotni standardi. Ponekod so mednarodne standarde (ISO) sprejeli že leta 1987, druge jih sprejemajo zelo pospešeno, saj bodo v Evropski skupnosti začeli veljati 1. januarja 1993.

Med redkimi slovenskimi podjetji, ki se zavedajo potrebe po prilagajanju evropskim standardom, je tudi Gradis. Vodstvo poslovnega sistema Gradis se je odločilo za vzpostavitev sistema kakovosti po mednarodnem sistemu z oznako ISO 9000, predvsem zaradi naslednjih razlogov: ISO standardi so mednarodno priznani in bodo obvezno v uporabi v državah Evropske skupnosti od prihodnjega leta dalje, formalno-pravno je ISO 9000 tudi slovenski standard (Ur. list SFRJ št. 36/90 in Ur. list RS št. 1/91), dosedanje sistemi zagotavljanja kakovosti niso bili ustrezni, pričakovane tuje naložbe v Sloveniji, za katere bodo tuji investitorji prav tako zahtevali zagotavljanje kakovosti po standardih ISO.

Seveda pa pridobitev certifikatov ni tako enostavna zadeva, saj so pred ocenjevanjem potrebne velike organizacijske, tehnološke in druge spremembe. Po izkušnjah strokovnjakov traja celoten postopek do preverjanja pri standardu ISO 9003 približno devet mesecev, za pridobitev certifikata pri standardu ISO 9002 eno leto, medtem ko za pridobitev certifikata po standardu ISO 9001 traja postopek od 16 do 18 mesecev, marsikje pa tudi bistveno več.

V Sloveniji imamo kar nekaj institucij, ki pomagajo podjetjem pri vzpostavljanju sistemov zagotavljanja kakovosti, kot so QEB - Podjetje za inženiring kakovosti iz Maribora, Biro Q iz Ljubljane in mešano, slovensko-nemško podjetje TÜV Bayern Sava. Med tistimi, ki imajo največ izkušenj, je prav gotovo Inštitut za kakovost in metrologijo (IKM). S strani pristojnih vladnih organov je inštitut pooblaščen za izvajanje postopkov nepristranskega preizkušanja, certificiranja in verifikiranja proizvodov.

Da bi čim več najodgovornejših delavcev Gradisa seznanili s pomenom zagotavljanja kakovosti proizvodov in storitev, je Gradisov Center za izobraževanje vključil to temo v letošnji seminar izobraževanja za gradbene tehnike in inženirje, ki je bil v Topolšici. O kakovosti je predaval **dr. Lotar Kozina** iz Biroja Q. Povzemamo nekaj osnovnih poudarkov s predavanja.

Danes v svetu ni več dvoma o tem, da si je moč trajno in uspešno trženje zagotoviti le s kakovostjo, ki ustreza zahtevam in pričakovanjem kupcev. Kakovosti ne ustvarjamo in ne nudimo zaradi kakovosti in ljubezni do kupca, temveč zato, ker s kakovostjo ustvarjamo večji dobiček.

Ker so v modernem podjetju posamezne poslovne funkcije med seboj ozko povezane in prepletene, se pojavlja vedno vprašanje, kako se problema kakovosti lotiti. Znani so trije pristopi, skupno vsem pa je, da je treba kakovost vgrajevati in obvladovati, da morajo k dobremu rezultatu prispevati vsi.

Japonski pristop je nazorno opisal dr. Ishikawa. Glavne značilnosti tega pristopa so, da vodstvo podjetja prevzame vlogo animatorja in organizatorja kakovosti, kar pomeni, da je proces voden od zgoraj navzdol; v zagotavljanje kakovosti morajo biti vključene vse službe in oddelki ter vsi posamezniki; vključeni morajo biti tudi vsi dobavitelji in kooperanti. Odgo-

vornost za kakovost prevzame vodstvo, služba za zagotavljanje kakovosti pa opravlja samo svoj del nalog.

Ameriški pristop temelji na tem, da ima podjetje organizirano področje kakovosti, ki ima svojega glavnega vodjo v vodstvu podjetja in ki s svojo službo skrbi, da se vse aktivnosti v zvezi s kakovostjo odvijajo po dogovorjenih principih, in ki ukrepa v smislu nadzornega organa. Ta princip poudarja vlogo vseh služb za doseganje kakovosti. Odgovornost za kakovost prevzame strokovna služba, ki v ZDA ima vsa ustrezna pooblastila.

Evropski pristop zahteva organizacijsko urejenost do visoke mere in njeno evidentiranje v Poslovniku za kakovost. ISO 9000 je prevzel nekatere značilnosti japonskega in ameriškega pristopa. Za kakovost je odgovorno vodstvo podjetja.

Mednarodni standard ISO 9000 so splošni in niso prilagojeni panogam. V standardih je treba splošno opredeljene zahteve konkretizirati. Zato mora imeti vsako podjetje svoj Poslovník kakovosti, ki določa vse podrobnosti sistema zagotavljanja kakovosti. Poslovník je lahko naraven v več nivojih. To je praviloma najvišji statutarni akt podjetja, vsi specifični pravilniki in zakoni morajo biti v poslovníku navedeni in so njegov sestavni del.

Empirično je ugotovljeno, da podjetja z uvedenim ISO 9000 sistemom poslujejo bolj urejeno, z manj motnjami in dosegajo boljše poslovne rezultate. Gradbeništvo pri tem ni nič posebnega.

V naslednji številki bomo pisali o vzpostavljanju in vzdrževanju zagotavljanja kakovosti po ISO 9000, o tem, kako smo v Gradisu zasnovali sistem zagotovitve kakovosti in kako daleč smo pri uresničevanju programa vzpostavitve sistema kakovosti po ISO 9000.

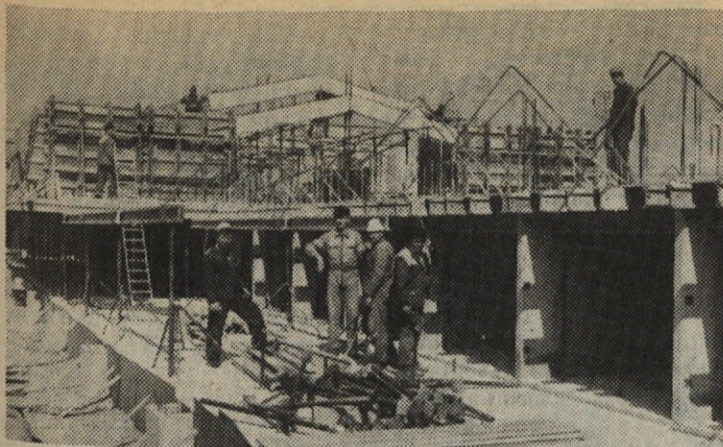
Kaj je standard ISO?

ISO je kratica za mednarodne standarde o sistemu zagotavljanja in vodenja kakovosti. Pomeni, da je podjetje tako urejeno in organizirano, da ima tako dokumentacijo, osebje, opremo, metode dela, da je sposobno zagotoviti kakovost svojega programa izdelkov in storitev. ISO 9000 predpisuje splošna navodila za izbiro in uporabo standardov za vodenje in zagotavljanje kakovosti.

ISO 9001 je model za zagotavljanje kakovosti v fazah razvoja konstruiranja, proizvodnje, montaže in servisiranja. V njem je v bistvu zajeto celotno poslovanje podjetja.

ISO 9002 je model zagotavljanja kakovosti v fazah proizvodnje in montaže, ISO 9003 pa je model zagotavljanja kakovosti v fazah končne kontrole in preizkušanja izdelkov. To velja predvsem za serijsko proizvodnjo.

ISO 9004 predpisuje navodila za vodenje kakovosti in elemente za sistem kakovosti.

V dveh nizih tripleks garaž v Novih Jaršah bo prostora za 174 avtomobilov. V večjem nizu jih bo lahko 114, v manjšem pa 60.

GP Ljubljana – veliko gradnje za trg

Problem je prodaja

Kot vse kaže kriza v gradbeništvu še ne popušča. Novih industrijskih gradenj skoraj ni, pa tudi gradnja cestnega omrežja, energetskih objektov, stanovanj in drugih infrastrukturnih objektov, ne poteka v skladu s sprejetimi načrti. Povsod je poglavitni razlog samo eden – pomanjkanje denarja.

Prav zaradi tega so se v Gradbenem podjetju Ljubljana močnejše oprli na gradnjo za trg, pojasnjuje direktor **Jože Ločnikar**, vendar prodaja ne gre tako kot so predvideli. Zato bo treba v podjetju izredno okrepiti komercialno funkcijo.

Precej lastnega denarja imajo vložnega v projekte, ki jih gradijo za trg, kot so garaže v Novih Jaršah, poslovni objekti in lokali v Novih Fužinah, poslovna stavba v Zupančičevi jami, vse tri gradnje so v Ljubljani, nekaj neprodanih garsonjer pa imajo tudi v apartmajskem naselju Simonov zaliv pri Izoli.

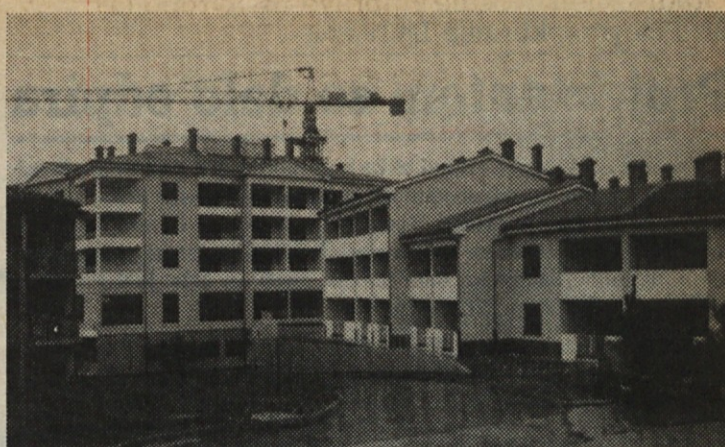
Sicer pa imajo dela kar dovolj. V Ljubljani gradijo nov Prulski most, dokončujejo biološko središče in imajo še nekaj manjših gradbišč, v Novem mestu delajo za Revoz na programu Clio, veliko halo gradijo v Nu-

klearni elektrarni Krško, ko bo denar, bodo nadaljevali z gradnjo viaduktov pod Mežaklo na gorenjski avtocesti.

Tudi v GP Ljubljana se pripravljajo na lastninjenje, ki bo potekalo v njihovem podjetju, kot tudi v celem Gradisu. Prej se bo treba dogovoriti, kakšen Gradis želimo imeti, osnova vsega pa bodo čisti računi. Blagovna znamka Gradis je pomembna za vsa podjetja, zato moramo biti vztrajni in tolerantni pri iskanju skupnih interesov.

Pri sprejemanju nove organizacije Gradisa ne bi smeli ničesar narediti na silo, brez dogovora, enostransko in nestrpno do drugih v Gradisu. Dobro vemo kaj želimo, samo za ustrezno obliko se bomo morali dogovoriti in v naših aktih to tako tudi zapisati.

C. P.

Apartmentno naselje v Simonovem zalivu pri Izoli sta skupaj gradila GP Ljubljana in GP Jesenice.

GP Jesenice – manjša dela, malo gradbišč

Recesija se nadaljuje

Med tistimi Gradisovimi podjetji, ki so bila lansko leto zelo dobro zasedena z delom, je bilo tudi Gradbeno podjetje Jesenice. Zato je bil tudi poslovni rezultat zadovoljiv. Gradnjo večine objektov so lani tudi končali, novih projektov pa letos skoraj da ni. Če so, gre za manjša dela, ali pa za adaptacije, sanacije in dozidave že obstoječih objektov. Obiti za letos torej niso nič kaj spodbudni.

Če novih projektov ne bo, pa tudi sicer, imajo na Jesenicah pripravljen program za reševanje presežnih delavcev. Kolektiv so že lani zmanjšali za deset odstotkov, za prav tolikšen odstotek pa naj bi bilo manj zaposlenih tudi v letošnjem letu, tako v proizvodnji, še bolj pa v režiji. Nekaj delavcem bodo dokupili leta, nekaj jih bodo poslali na čakanje na delo, druge pa bodo skušali preusmeriti, in sicer tako, da bodo večino del, ki so jih doslej oddajali v izvajanje drugim podjetjem, opravili kar sami. Predvsem gre za obrtniška dela, za krovna dela in nasploh za zaključna dela.

Gradbišč je malo, pa še to gre za manjša dela. Delajo v kranjski Savi, obnavljajo Gaštenjski klanec, prav tako v Kranju, so-

delujejo pri obnovitvenih delih v kasarnah nekdanje JLA, ki bodo postali učni centri Teritorialne obrambe, končujejo adaptacijo in dozidavo severnega trakta bolnice na Jesenicah, skupina delavcev pa se odpravlja v Tobolsk v Rusiji, kjer bodo nadaljevali novembra, zaradi hude ruske zime, prekinjeno gradnjo hotela z 200 sobami.

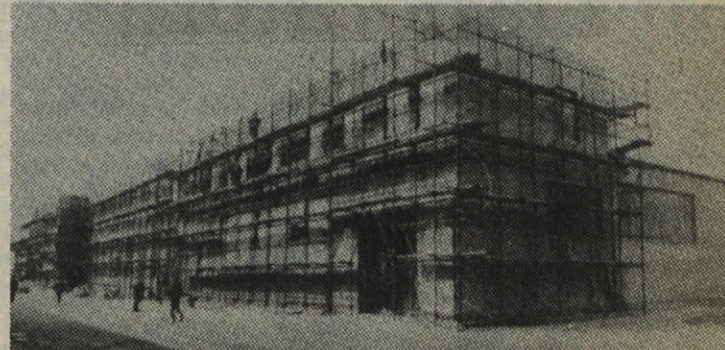
V GP Jesenice računano, da bodo sodelovali pri gradnji spremljajočih objektov na spodnjem karavanškem platoju, vendar je vprašanje, koliko denarja bo letos namenjenega za to gradnjo, pa tudi konkurenca za pridobitev teh del bo zelo ostro.

Recesija se še kar nadaljuje. Koliko časa še?

C. P.

Vhod v botanični vrt sodi k gradnji biološkega središča v bližini ljubljanskega živalskega vrta.

V kranjski Savi je Gradis, predvsem Gradbeno podjetje Jesenice, stalen izvajalec gradbenih del. Sredi lanskega leta so začeli graditi novo Tovarno velo pnevmatike, sedaj pa je gradnja že končana.

Biro za projektiranje Ljubljana

Projektantom se delo odpira

Podatek, ki bi lahko bil nekoliko bolj spodbuden tudi za gradbenike, je, da imajo v ljubljanskem Biroju za projektiranje nekaj več dela, kot so ga imeli v zadnjih dveh letih. Znano je, če imajo projektanti dovolj projektov na svojih risalnih mizah oziroma v računalnikih, bodo tudi gradbeniki, sicer čez čas, imeli več dela, je dejal direktor biroja v Ljubljani Drago Dolenc.

»V zadnjih mesecih smo dobili več vabil za pripravo ponudb za nekaj projektov izven Ljubljane, pa tudi na sploh smo letos naredili več ponudb. Občutek imam, da se delo projektantom odpira. Pridobili smo nekaj dela tudi na zunanem, avstrijskem tržišču, veliko pa si obetamo od natečaja za gradnjo stanovanjskega naselja v Voronežu, v Rusiji.

Sicer pa je bil naš projektivni biro na prehodu iz leta 1990 v leto 1991 v hudih težavah, skoraj na robu katastrofe. Na to je, poleg izgube, vplivala menjava direktorja, odpoved tehničnega direktorja, odhod večjega števila vodilnih projektantov v predčasni pokoj ali v privatno dejavnost, kar je porušilo razmerje med projektanti in obdelovalci, pomanjkljiva opremljenost biroja, nelikvidnost in neplačevanje naših storitev.

Vse to je narekovalo prestrukturiranje biroja in racionalizacijo poslovanja. Zmanjšali smo število obdelovalcev (odpravnine, predčasne upokojitve z dopolnjenjem manjkajočih let), ukinili smo več delovnih mest v režiji in združili več zadolžitev v eno delovno mesto, oddali smo v na-

jem odvečne poslovne prostore, kot tudi kopirnico. V biroju je sedaj zaposlenih 30 delavcev.

Nabavili smo manjkajoče računalnike za projektiranje, šolamo delavce za delo na računalnikih, uporabo računalnikov smo uvedli tudi v komercialni in računovodstvu.

Kako kaže na začetku letošnjega leta?

»Stanje ni rožnato,« je poudaril Drago Dolenc in dodal: »Vendar v letošnje leto gledamo z več optimizma. Res bo treba znova preveriti naš program iz leta 1991 in ga še uskladiti s trenutno situacijo. Menim, da se morajo začeti kazati tudi pozitivni rezultati drastičnih restrikcij iz leta 1991, o katerih sem že uvodoma govoril.

Razveselljivo je, da smo ohranili likvidnost poslovanja in kljub zmanjšanju realnih osebnih dohodkov, za okrog 14 odstotkov, pri plačah odstopamo do 20 odstotkov tudi od kolektivne pogodbe, je kolektiv ostal enoten in homogen.

Kljub vsemu ostaja cela vrsta odprtih vprašanj. V skupščini še vedno ni sprejeta lastninska zakonodaja o privatizaciji podjetij,

pa tudi organizacija Gradisa je še vedno nedorečena in nedokončana. Mi smo naročili vrednotenje biroja pri Inštitutu za menagement R Slovenije, čigar ugotovitve bodo vodilo našega nadaljnjega delovanja.

Kakšna je trenutna zasedenost z delom?

»Arhitektonski del biroja je polno zaseden, kar je dobro znamenje. Projektiramo za naše stalne investitorje, kot so: Papirnica, Vevče, Kemična tovarna

Hrastnik, Steklarna Hrastnik, Color Medvode, na mizah pa so projekti za adaptacijo lekarn v Ljubljani, za Inštitut za fiziko, projekti garaž v Novi Gorici, projekti za ljubljansko Semenarno, načrti za spremembo namembnosti samskega doma v Novih Jaršah v Ljubljani, ki ga bomo preprojektirali v blok s stanovanji, opravljamo tudi nadzor v nuklearni elektrarni Krško itd.

C. P.

Projektanti v Nemčiji in Avstriji

Prenos tujega znanja

Težave, s katerimi se otepajo skoraj vsi projektivni biroji v gradbeništvu, niso obšle tudi Gradisov Projektivni biro v Mariboru. Doma zaposlujejo trideset delavcev, od tega jih je pet v Ljubljani. Petnajst projektantov je ta čas na delu v Nemčiji, kar jim pride še kako prav, saj za vse ta čas doma ne bi bilo dela.

Hkrati pa je za te projektante to tudi prilika, da se seznanijo z zahodno tehnologijo, ki jim bo ob vrnitvi domov prišla še kako prav. Kljub temu mislijo tudi na mlad kader, saj imajo ta čas na fakulteti dva štipendista na katero resno računajo.

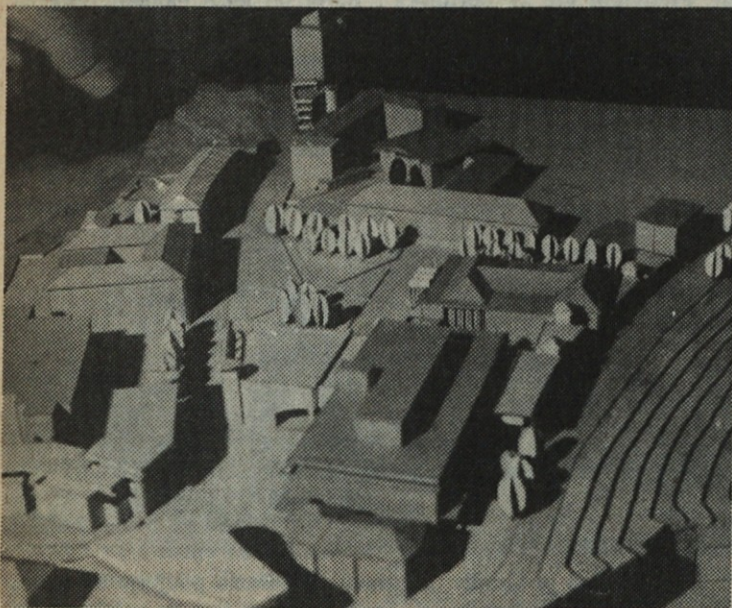
Inž. Peter Koren: »Ta čas smo angažirani na projektu novega Koroškega mostu v Mariboru. Seveda, če uspemo na razpisu za idejo še ni za nas rešitev, bolj pomembno bi bilo uspeti potem na razpisu za izvedbo. Čeprav rešujemo sedaj najprej le premostitveni objekt, to je most, moramo čim prej narediti širšo študijo vseh priključkov. To pa je veliko delo, saj je teren, kjer

Seveda pa gledamo tudi čez mejo. Avstrija je za nas zanimivo tržišče. Sedaj imamo svojega človeka na Dunaju in upamo, da bo od tega tudi kakšna korist.

Tudi na vzhodu se odpirajo nova dela, predvsem na Madžarskem.

Doma pa je veliko mostov, kjer je potrebna sanacija. Gre predvsem za neredno vzdrževanje, slabo odvodnjavanje, kar povzroča na objektih trajne poškodbe. Sicer pa, za Gradis delamo okoli 60 do 70 odstotkov naše zmogljivosti. Mislim predvsem na mariborske Nizke gradnje in GP Ljubljana.

V Projektivnem biroju torej

Maketa ureditve središča Kranja, ki je bila narejena za natečaj novembra lani.

naj bi gradili most, močno ni vojsko razgiban.

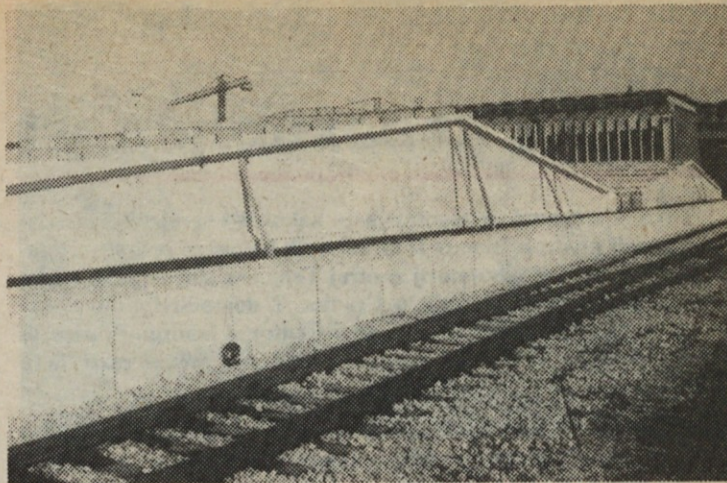
V tem času delamo na mostu nad Soro v Železnikih in prulski most v Ljubljani. Ta objekt bo projektantsko počasi zaključen. Seveda še vedno upamo, da se bo zasvetila zelena luč za gradnjo ceste Šentilj-Macelj. V tem primeru bi tudi za projektivno delo dovolj.

ne držijo križem rok, ampak se pripravljajo na čas, ko se bodo pri nas stvari uredile. Strokovno so sposobni lotiti se tudi velikih objektov, to so v preteklosti že dokazali. Seveda pa je v tem času pomemben vsak projekt, tudi še tako majhen.

Besedilo: Franjo Štromajer
Foto: Cveto Pavlin

Betonske cevi in ostali standardni izdelki v proizvodnem programu IPGI Ljubljana so pripravljeni za začetek gradbene sezone.

Nosilci za halo v Luki Koper so že narejeni in lepo zloženi čakajo na železniški prevoz do Kopra, kjer jih bodo hitro zmontirali.

Industrijsko podjetje gradbenih izdelkov Ljubljana

Spremeniti način nastopa na trgu

Poslovno leto 1991 so v Industrijskem podjetju gradbenih izdelkov (IPGI) Ljubljana zaključili sorazmerno dobro, tako da so izkazali tudi nekaj malega dobička. To je toliko bolj pomembno, ker so bila leta pred tem res težka leta: poslovali so z izgubo, angažiranost je bila slaba, delavcev je bilo preveč. V poldrugem letu so rešili številne probleme, tako da so lani skoraj vse ekonomske kategorije dosegli v večjem obsegu od načrtovanih.

»Štart v leto 1992 je bil v primerjavi z letom prej nekoliko ugodnejši,« ocenjuje direktor Ivan Škulj in poudarja: »V prvem letošnjem tromesečju smo dosegli planirani obseg prihodka. Prav tako se še nadalje zmanjšuje število zaposlenih, tako da je sedaj v IPGI zaposlenih 155 delavcev. Zmanjšanje števila zaposlenih je posledica odhoda delavcev v pokoj in samovoljno prenehanje delovnega razmerja.

Glede na obseg in višino fiksnih stroškov ocenjujemo, da je prag rentabilnosti podjetja pri 150 zaposlenih, seveda z ustreznim razmerjem med režijo in proizvodnjo. Da bi uspešno poslovali, je potrebno pridobiti takšen dohodkovno uspešen obseg del, da bodo vsi delavci v podjetju polno zaposleni.«

Kako se boste prilagajali spremembam na tržišču?

»Položaj na tržišču se še poslabšuje. Ostra in nelojalna konkurenca ter vse pogostejše pridobivanje del pod nemogočimi pogoji narekuje, da bomo morali sprejeti določene ukrepe, s katerimi bi zagotovili uspešno poslovanje podjetja IPGI. Z notranjo organizacijo bomo skušali

zmanjšati stroške in spremeniti način pristopa na trgu.

Zavedamo se, da se nam bo struktura proizvodnje še spreminjala in da iz naslova montažnih hal ne moremo pričakovati večjega obsega del. Priložnost bomo iskali s pridobivanjem del na tehnološko bolj zahtevnih izdelkih. To so betonski izdelki iz armiranega prednapetega betona za potrebe cestne in železniške infrastrukture, komunalnega gospodarstva, temeljenja na manj trdnih terenih ter na posodobitvi in dopolnitvi programa montažnih hal.

Področje standardne proizvodnje bomo skušali še razširiti z nekaterimi novimi proizvodi po katerih kupci povprašujejo. Da bi zapolnili vrzeli ob pomanjkanju dela in polno zaposlili vse delavce, načrtujemo tudi izvajanje drugih aktivnosti. Tako bomo ponudili izvajanje manjših gradbenih del, ki bi bila povezana z vgrajevanjem naših izdelkov (cevi, ograje, robniki, beton idr.). Razmišljamo o uvedbi ponudbe za sanacijo objektov, ki smo jih zgradili v preteklih letih.«

Kako je z angažiranostjo v letošnjem letu?

»Angažiranost podjetja sedaj ni najbolj ugodna. Pogovarjamo se za pridobitev novih del, saj so zaradi že znanih dejstev, iz načrtovanega obsega del izpadla dela v marini v Izoli, oddaljila pa se je tudi proizvodnja betonskih pragov za železnico, vendar na to proizvodnjo kljub vsemu računamo. Ocenjujemo, da bomo z navedenimi aktivnostmi uspešno poslovali tudi v naslednjih mesecih in da bomo v kratkem podpisali še nekaj pogodb.«

Likvidnostne težave pestijo večino podjetij. Kako je pri vas?

»Na rezultate poslovanja v veliki meri vpliva tudi likvidnost podjetja. Dvojne zaloge – zaloge materiala in zaloge gotovih izdelkov – vežejo velika obratna sredstva, zato to skušamo ublažiti s sprotimi nabavami potrebnih materialov. Neplačevanje nekaterih del, ki smo jih že opravili, nekaj tudi lani (piloti za Galeb, hala za Luko Koper), nam blokira sredstva, na katera smo sicer računali.

Posledice slabše likvidnosti so visoki stroški obresti za najete kredite, ki vplivajo na poslovni rezultat. Lani so ti stroški predstavljali 2,9 odstotka vseh prihodkov oziroma 40,6 odstotka bruto osebnih dohodkov. V letošnjem letu načrtujemo zmanjšanje teh stroškov za polovico.«

Kako razmišljate o lastninskem preoblikovanju podjetja in kaj menite o reorganizacijo celotnega Gradisa?

»V IPGI vodimo nekatere ak-

tivnosti v zvezi z reorganizacijo podjetja v smislu pričakovanega sprejetja zakona o privatizaciji. Podjetje še nismo dali oceniti. To bomo storili, če bo potrebno, po sprejetju lastninske zakonodaje. Do takrat pa bomo skušali najti rešitev za ustrezno obliko lastninskega preoblikovanja. Menimo, da nima pomena hiteti z vrednotenjem podjetja, dokler se še nismo odločili, kaj želimo in kako se bomo preoblikovali.

Glede celotnega Gradisa pa žal ugotavljamo, da ni več tisto kar je bil. Vsako podjetje se ukvarja samo s seboj, močnega in odločnega krova pa nimamo. Zato je Gradis v zadnjem času izgubil nekaj velikih del, kot so na primer: WTC – Svetovni trgovski center, ljubljanska veletržnica, Narodna galerija v Ljubljani, sanacija objektov bivše JLA in drugi.

Ker tudi Inženiring ni upravičil pričakovanj, si je vsako podjetje delo pridobivalo samo. Zato tudi tako velika samostojnost podjetij. Prav ta samostojnost ima včasih negativne posledice za ves Gradis in zato nobena oblika organiziranosti ne dobi potrebne podpore.

Kljub vsemu naštetemu ocenjujemo, da je še čas, da v Gradisu v celoti strnemo sile in da Gradis postane tisto kar je nekoč že bil – močno slovensko gradbeno podjetje.«

C. P.

Sektor za meritve, laboratorijske preiskave
in specialne storitve

Visoka usposobljenost

Predvsem z namenom zagotavljanja kakovosti vgrajenih materialov in zaradi kontrole betona iz Gradisovih betonarn je vrsto let nazaj nastal Centralni laboratorij znotraj Tehnične službe pri takratni Delovni skupnosti skupnih služb Gradisa. Z dograditvijo nove poslovne stavbe na Letališki 33 se je tudi Centralni laboratorij preselil na novo lokacijo, s čimer se je njegova dejavnost močno razširila in strokovno okrepila.

Z reorganizacijo nekdanje DSSS je nastala Razvojno-tehnološka enota (RTE) v čigar sestavu je tudi Sektor za meritve, laboratorijske preiskave in specialne storitve (MLS), ki ga večina imenuje še kar po stari terminologiji – Centralni laboratorij. Tudi sedaj je njegov osnovni namen laboratorijska in tehnološka podpora podjetjem v poslovnem sistemu Gradis na področju zagotavljanja kontrole vgrajenih materialov in izvedbenih del.

Sektor za meritve, laboratorijske preiskave in specialne storitve dela na področju betonske tehnologije, na področju geomehanike, na področju gradbene kemije in ostalih gradbenih materialov ter na področju sanacij in specialnih del.

Laboratorijska dejavnost na področju **betonske tehnologije** in osnovnih sestavin betona (kameni agregat, cement, kemijski dodatki betonu) obsega kompletno tehnološko podporo izvajanju laboratorijskih in terenskih preiskav ter pripravo potrebne projektne dokumentacije in končnih ocen oziroma izdajanje potrdil o doseženi kakovosti

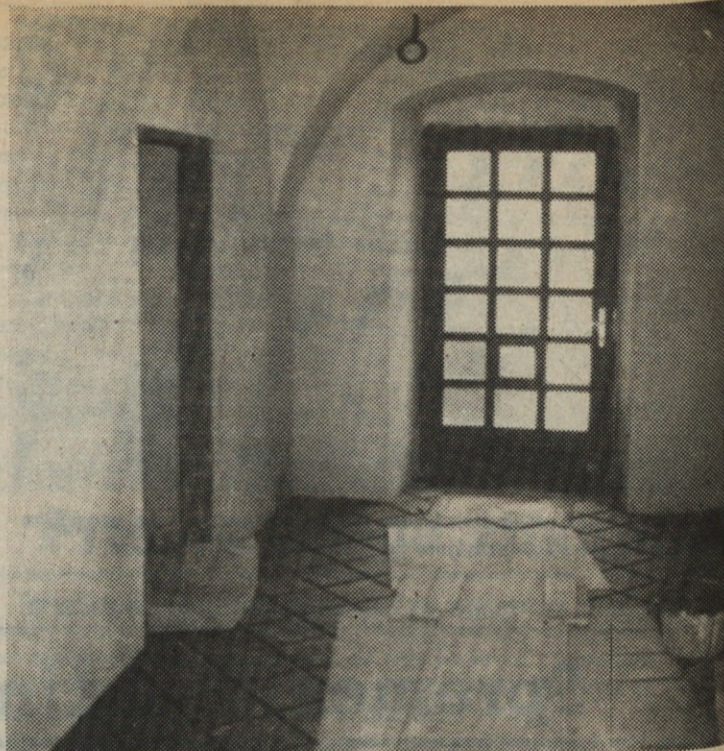
vgrajenih materialov oziroma o kakovosti izvedbe.

Laboratorijska dejavnost na področju **geomehanike** obsega terenske in laboratorijske preiskave zemljin, preiskave nosilnosti tal ter izdelavo potrebne dokumentacije in potrdil o kakovosti zemljin in izvedenih zemeljskih delih.

Laboratorijska dejavnost na področju **gradbene kemije** in ostalih gradbenih materialov obsega preiskave betonskega železa in drugih kovin ter ostalih gradbenih materialov. Gre predvsem za kemijske preiskave in analize, tako na terenu, kot tudi v laboratoriju, vzorcev iz obstoječih konstrukcij za določanje stanja materialov in ustreznih postopkov sanacij.

Četrta dejavnost, ki se je zaradi krize v gradbeništvu, v zadnjem času izredno razvila, so **sanacije in specialna dela**. To področje obsega naslednje aktivnosti:

- izvajanje predhodnih preiskav za ugotavljanje stanja objektov in materialov (geomehanske preiskave, preiskave kvalitete materialov, lastnosti vgrajenih

Sanacija galerije Slovenj Gradec gre proti koncu. Odprava vlaženja zidu je izvedena po postopku kemijske horizontalne bariere. Kot penetrant je uporabljena Wackerjeva silikonska mikroemulzija. Hkrati so izvedeni tudi vlagoodvajalni ometi.

materialov: vlažnost, trdnost, vodovpojnost),

- izdelava poročil o stanju objekta s popisom poškodb,

- izdelava tehnoloških projektov in načrtov sanacijskih ali obnovitvenih del

- izvedba prenove s specializiranimi ekipami,

- strokovni nadzor nad izvajanjem prenove,

- kontrola izvajanja prenovitvenih del,

- dokazovanje kvalitete vgrajenih materialov,

- inštruktaža pri izvajanju prenovitvenih del,

- izdelava zaključnih poročil s končnimi ocenami o kakovosti izvedenih sanacijskih del in kakovosti uporabljenih materialov.

V Sektorju za meritve, laboratorijske preiskave in specialne storitve je struktura zaposlenih prilagojena visokim zahtevam del, ki jih izvajajo. Tako imajo enega diplomiranega inženirja specialista, tri diplomirane inženirje, dva inženirja, šest gradbenih in kemijskih tehnikov, dva KV specialista za izvajanje sanacijskih del, dva KV laboranta, skladiščnika in tri delavce s srednješolsko izobrazbo za administrativna opravila in obračun.

Dolga je **referenčna lista objektov**, ki so jih prenovili delavci

Sektorja za meritve, laboratorijsko dejavnost in specialne storitve. Omejimo se na tiste iz leta 1991 in na letošnje: sanacija visokega objekta skladišča Steklarne Hrastnik, sanacija pokopališča in okolice cerkve v Sori pri Medvodah, sanacija bazena kondenzne vode v IBI Kranj, sanacija objekta kisarne v Kolinski – PE Vinocet, sanacija vlage v Akademiji za glasbo (Stiški dvorec) v Ljubljani, podlivanje žerjavskih prog v Impolu Slovenska Bistrica, injektiranje zidovja v objektu Kašča v Škofji Loki, izvedba zaščite betonskih površin in fugiranje diletacij na vagonu skem pretakališču Istra benza v Serminu pri Kopru, sanacija galerije v Slovenj Gradcu in odprava vlaženja zidov itd.

Gradisova Razvojno tehnološka enota je naslovila prošnjo na Urad Republike Slovenije za standardizacijo in meroslovje za pooblastilo oziroma registracijo laboratorijev v okviru katerih je tudi gradbeni laboratorij na Letališki 33.

Pridobitev registracije bo toliko bolj pomembna, ker bo obseg sanacijskih del v gradbeništvu napram novim investicijam skoraj gotovo vedno večji, delavci Sektorja MLS pa so za takšna dela pravi strokovnjaki.

C. P.

Preiskava tlačne trdnosti betonskih kalupnih preizkušancev v laboratoriju Sektorja za meritve, laboratorijske preiskave in specialne storitve v Ljubljani.

V Otiškem vrhu pri Dravogradu

Sanacija mesnice

Veliko predhodnega dela in preiskav morajo opraviti Gradisovi strokovnjaki Sektorja za meritve, laboratorijske preiskave in specialne storitve na terenu, na samih objektih, ki so zaradi različnih vzrokov v slabem stanju ter so potrebni sanacije. Podobno je tudi v Mesnici discont Ravne na Koroškem, v objektu v Otiškem vrhu.

Zaradi izredno ostrih klimatskih pogojev, ki vladajo v pritličju objekta, kjer se nahajajo zmrzovalnice, prekajevalnice in razsekovalnice mesa, je prišlo na notranih stenah in predvsem na zunanjih fasadnih površinah do različnih poškodb večjega obsega.

Strokovnjaki Sektorja MLS so, z namenom ugotoviti dejansko stanje poškodb na stenah in fasadi, izvedli meritve tempera-

ture in vlage v zidovih ter endoskopski pregled vrtin zaradi ugotovitve stanja materiala (poroznosti, razpadanja in podobno).

Šele na osnovi pridobljenih podatkov o vrsti in obsegu poškodb, o stanju meterila v zidovih in o ugotovitvi vzrokov za nastale poškodbe, bo možno definirati oziroma projektirati postopek sanacije in določiti materiale za sanacijo.

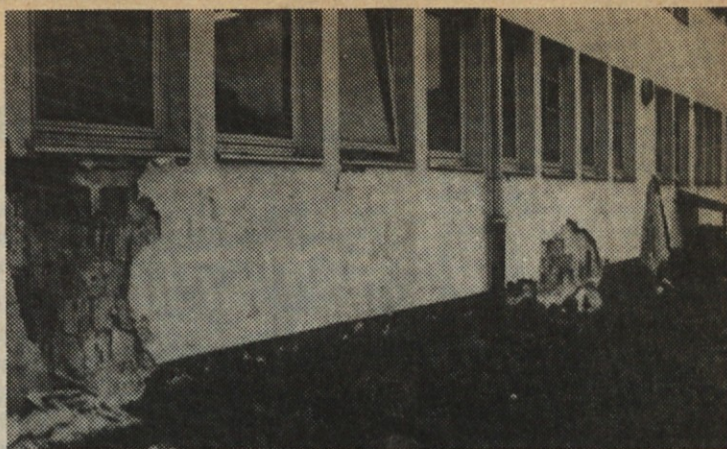
C. P.

Meritve temperature in vlage v zidovih objekta je opravil Marko Lutman.

Jože Sovič je opravil endoskopski pregled vrtin v zidu, da je lahko ugotovil sestavine in stanje v notranjosti (poroznost, razpoke).

Zmrzilske poškodbe na fasadi objekta v Otiškem vrhu.

Težave pri plačevanju storitev SPO

Neplačani računi – otežkočeno poslovanje

Strojno prometna operativa Ljubljana, ki ima za ostala podjetja v Gradisu skupen in velik pomen, se je prav zaradi Gradisovih podjetij znašla v kritičnem položaju, ki onemogoča poslovanje in normalno delo. Gre namreč za to, da SPO za večino opravljenega dela ni dobil nobenega plačila od Gradisovih podjetij.

Kako je do tega prišlo, in kakšne so možnosti, da bi SPO vendarle dobil plačane svoje storitve, smo povprašali direktorja Stanislava Fidlerja in njegovega pomočnika za finančno področje Bojana Kovačiča.

»Problem je v tem,« sta dejala: »ker Gradisova gradbena podjetja niso pravočasno poravnala faktur, ki smo jim jih mi pošiljali za opravljeno delo, nekatere fakture pa so ostale neplačane vse do danes. Vsakomur mora biti jasno, da tolikšnega bremena nismo mogli zdržati, zato smo lansko poslovno leto zaključili s 38,5 milijona tolarjev izgube. Kot je razvidno, izguba ni nastala zaradi slabega poslovanja v podjetju, temveč zaradi naplačevanja faktur.«

Da bi sanirali izgubo, so v Strojno prometni operativi pripravili ukrepe. Vsem dolžnikom so poslali obvestila o njihovem dolgu, obračunali so vse zamudne obresti na nepravčasno plačane fakture, vse neplačane fakture in zamudne obresti za neplačane fakture do določenega dne, ter zahtevali plačilo teh računov.

Ker je položaj tako težak in problem tako velik, vse kaže da bodo nekatera plačila morali izterjati tudi po sodni poti. Problem je toliko bolj pereč, ker so SPO-jevi največji dolžniki prav podjetja, ki imajo tudi sama izgube ali pa imajo velike težave v poslovanju, pa še likvidnostne probleme povrh.

Izterjava teh dolgov je življenjskega pomena za obstoj in nadaljnji razvoj Strojno prometne operative.

Ker se poslovanje zaradi pomanjkanja likvidnostnih sredstev že skoraj ustavlja, so v SPO ustanovili krizni štab, ki se sestaja vsako jutro, in se na osnovi stanja sredstev na žiro računu, odloča o poslovanju in plasmaju sredstev za tisti dan.

Kot posledica takšnega stanja, ki pa ne kaže, da bi se v kratkem kaj izboljšalo, so še 22 delavcev odpustili z dela kot tehnološke viške, poleg tistih nekaj več kot sto, ki so jih odpustili pred meseci. Tako je v SPO trenutno zaposlenih 370 delavcev, konec leta pa naj bi jih bilo le 330.

C. P.

Gradnja poslovno-stanovanjskega objekta v Žalcu lepo napreduje, prodaja stanovanj pa ni preveč zadovoljiva.

V objektu v celjski soseski Nova vas, ki je dolg 80 in širok 20 metrov, je lepo število lokalov in čez 60 garaž.

GP Celje – dobra angažiranost, vendar prodaja ni najboljša

Gradnja za trg je lahko dvorezni meč

V Gradbenem podjetju Celje so, v primerjavi z nekaterimi drugimi Gradisovimi podjetji, kar dobro zasedeni z delom. Res je, da ne gre za velike objekte, kakršne so gradili leta nazaj, temveč za manjše gradnje, veliko je tudi adaptacij, dozidav, restavracijskih in drugih podobnih del. Tudi klasičnega investiranja je vse manj, tako da prevladuje gradnja za trg, ki jo morajo ves čas financirati sami.

Njihova gradbišča se nahajajo v Celju, Velenju, Žalcu, Laškem, Hrastniku, Zidanem mostu in v Impolci pri Sevnici. Kot je razvidno, je to tržišče dokaj obsežno. Na njem vlada huda konkurenca s katero se je treba močno spoprijeti za vsak objekt. Precej je tudi nelojalne konkurence, ko nekatera gradbena podjetja gredo v ponudbah s tako nizko ceno, da potem ne morejo delavcem zagotoviti ustreznih osebnih dohodkov in si na ta način podaljšujejo agonijo pred stečaji.

Gradnja za trg je po drugi strani dvorezni meč. Omogoča dobro angažiranost in zaposlitev

kapacitet, problem pa lahko nastane v primeru, če prodaja ne poteka, tako kot je bilo predvideno. V GP Celje ugotavljajo, da je prišlo do zastojev v prodaji poslovno-stanovanjskih objektov. Vse pogostejše se dogaja, da se poslovni del, v katerem največkrat prevladujejo lokali, prodaja dobro in sorazmerno hitro, stanovanjski del pa ostaja neprodan in kot nedokončana gradnja finančno bremeni izvajalca del. Na to je vplival predvsem odkup družbenih stanovanj na osnovi novega stanovanjskega zakona.

V celjski soseski Nova vas so končali poslovno – garažni ob-

jekt, v središču Celja pa sedaj gradijo poslovni objekt Kreuh. V Velenju so decembra lani končali stanovanjski blok B-2, končana pa je tudi teniška dvorana v rekreacijski coni ob Jezeru. Zgrajeni sta tudi dve lameli prve faze poslovno-stanovanjskega objekta v Žalcu, v gradnji pa sta lamela tri in štiri.

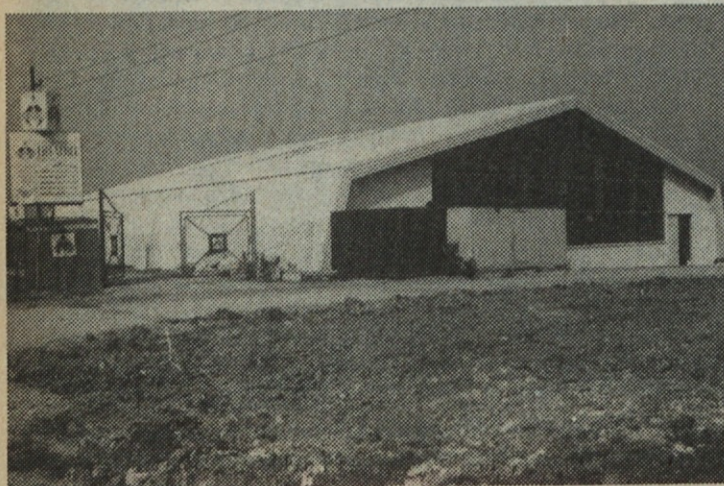
Gradbeno je dokončano tudi visoko regalno skladišče Steklarne v Hrastniku, ki je največje v Sloveniji, saj je visoko 40 metrov.

Še en poslovno-stanovanjski objekt gradijo, tokrat v Zidanem mostu. Zahtevno je bilo varovanje obstoječega objekta nad

gradbeno jamo. Gre za troetažni objekt dolg 43 in širok deset metrov, ki bo stal na mestu nekdanje železničarske stanovanjske kolonije.

V Gradbenem podjetju Celje imajo letos tudi dve lastni investiciji. Prava je dokončanje njihove baze, druga pa prenova starega samskega doma v Celju. Spremenili mu bodo namembnost in sicer bo postal poslovno-stanovanjski objekt. Ta sprememba je bila nujna, ker so imeli bistveno preveč ležišč v samskih domovih, več kot pa je število zaposlenih.

C. P.

Teniška dvorana v Velenju je praktično gotova.

Poslovni objekt Kreuh v središču Celja bo imel štiri etaže. V njem bodo lokali in poslovni prostori. Ohranjena bo seveda starokrščanska krstilnica, ki so jo odkrili pri izkopu gradbene jame že pred leti, ko je bila na isti lokaciji predvidena gradnja trgovine Elita, rekonstruirano pa bo tudi srednjeveško obzidje in sicer tako, da bo vklopljeno v sam objekt, ki bo imel poleg kleti in pritličja, eno etažo in mansardo.

Dobra angažiranost Gradbenega podjetja Maribor

Optimizem, a previdnost hkrati

Zahvaljujoč intenzivni angažiranosti komercialne službe, se ta čas v Gradisovem mariborskem gradbenem podjetju lahko pohvalijo, da imajo veliko dela. Tja do sredine leta jim bo celo primanjkovalo petdeset do šestdeset delavcev. Seveda pa to ne pomeni, da so zadovoljni s sedanjim stanjem, saj je plačilni promet, kot povsod, zelo okrnjen. Za izvršeno delo plačila kasnijo, kar povzroča nemalo težav v poslovanju.

Močno je opazno padanje kupne moči prebivalcev. V svojih stalnih obratih na Pobrežju so sicer zadovoljni s prodajo betonske galanterije, manj pa s prodajo betonskih montažnih hal. V večini firme svoje obstoječe hale le obnavljajo, novih pa ne postavljajo. Še pred leti so izdelali in prodali tudi do 45.000

kvadratnih metrov hal, lansko leto pa le 2.000 kvadratnih metrov.

Drugače pa je z gramoznimi agregati. Tržišče zahteva več kot samo gramoz. Zato so se odločili za posodobljen paličasti drobilec, na posodo pa imajo ta čas tudi rotacijski mlin. Z njegovo zmogljivostjo in kvaliteto drobljenja so zelo zadovoljni. Polnijo ga do 45 ton na uro, izkoriščenost zrn od 4 do 8 mm pa je kar 70 odstotna.

Novost na obratih je tudi takoimenovana transportna malta, o kateri smo in še bomo poročali.

Inž. **Vojko Koren**, direktor tehnične službe GP Maribor: »Drugače težave pa so v operativni. Težko bo »not spraviti« lansko leto, ko smo večino del izvajali za trg. Tržna gradnja pa prinese denar v hišo šele takrat, ko objekt prodamo. Letos je situacija drugačna. Večinoma delamo za znanega kupca. Lahko smo zadovoljni, investitorji nam zaupajo, zato ni zgolj slučaj, da nas oni iščejo. Zato moramo narediti vse, da jim ustrezemo. Ponovno moramo obnoviti in utrditi naš slogan – Rok, strokovnost, kakovost.

Razlika je tudi v tem, da ni več kapitalnih gradenj, ki bi se vlekli dve ali tri leta. Sedaj delamo objekte, ki morajo biti končani v petih, šestih mesecih. Še sreča, da smo še iz preteklih let

tehnološko dobro opremljeni. Res je, da bi morali nekatere stroje obnoviti, nekaj pa tudi nabaviti novih. Če je še pred leti bilo na objektih dosti fizičnega dela, je danes drugače.

Potrebujemo več usposobljenih delavcev. Tu pa se pričnejo težave. Dosedanji sistem šolanja ni bil ustrezen. Premalo poudarka je bilo na stroki. Brez dobrih kadrov pa ni napredka v firmi. V mislih imam kvalificirane delavce in predvsem delovodje.

Sicer pa, v teh kriznih časih, bo pač treba urediti marsikaj, kar smo v zadnjem obdobju zanemarili. Gradis ima v Mariboru pred nekaterimi gradbenimi firmami le nekoliko prednosti, seveda pa na tem ne smemo zaspiti. **V Gradisu je najpomembnejše, da obdržimo skupen razvoj, tehnično službo, pa seveda centralni laboratorij. O SPO-ju se bo pa potrebno še pogovoriti.** Določene namenske stroje je že v redu, da imamo v Gradisu, drugače pa so ponudbe drugih (tudi privatnikov) ugodnejše in cenejše. Žal, ampak prišel je končno čas, ko moramo vso stvar gledati skozi denar.

Tako menijo v mariborskem Gradbenem podjetju Gradis. Razveseljivo je že dejstvo, da Gradis ponovno pridobiva svoj stari, dobri sloves kakovostnega izvajalca. Kajti prav kakovost je, poleg cene, najodločilnejši pri izbiri izvajalca.

F. Š

Novice iz »totega konca«

Splošni opozorilni štrajk je bil organiziran tudi v Mariboru. Bolje bi bilo, če bi zapisal neorganiziran. Kajti to, kar se je dogajalo na mariborskih ulicah in podjetjih, je bila le zgolj podoba televizijske oddaje prejšnjega dne. Sindikalni predstavniki so se, to smo bili priča, obdelovali kot na kakšni veselici in rezultati tega televizijskega prepira so bili vidni pri (ne)organizaciji stavke. Še bolj zabavno je bilo naslednje jutro slišati izjavo posameznih sindikalnih veljakov, da je stavka uspešna.

...

Čeprav na Hrvaškem še ni miru, bi v Zagrebu z deli na izgradnji **Cimos servisa** le lahko pričeli. Pa se je v nadaljevanju, kot je bilo pričakovati, zataknilo pri denarju. Koprski Cimos in Hypo banka si sicer želita, da bi mariborski Gradis v Zagrebu z deli nadaljeval, toda brez denarja ne bo šlo.

...

Še ena nedokončana gradnja. Sredi Maribora, pred leti izkopana **luknja za podzemne garaže in hotel**, čaka na boljše čase. Občina sedaj išče novega investitorja, saj je srbski Progres (res, da je sedež firme za nekaj časa prenesel v Slovenj Gradec) že na začetku gradnje krepko »nategnil« meščane Maribora. Gradisovci so sicer gradnjo pripeljali do take faze, da je gradbena jama kolikor toliko varna, naprej pa ne delajo. Kdaj bodo z deli nadaljevali, ne ve nihče. Domačih investitorjev ni, tuji pa še vedno ne zaupajo naši mladi državi. Zanimivo bi bilo sedaj slišati tiste nekdanje mariborske politične botre (in botrce), ki so botrovali Progresovi ženitvi v Mariboru.

...

Pred dnevi so Maribor obiskali **predstavniki gospodarske trgovinske zbornice avstrijske Štajerske** z namenom, da vzpostavijo neposredne stike s podjetji na območju Podravja. Dvajset avstrijskih firm je močno zainteresiranih za sodelovanje s tukajšnjimi podjetji. Kaj se bo izcimilo iz teh razgovorov bomo šele videli. Že samo dejstvo, da je do srečanja prišlo na njihovo pobudo, daje upanje, da se stvari le premikajo na bolje. Srečanja so se udeležili tudi predstavniki Gradisa GP Maribor.

Štrof

Za kvalitetno in v roku opravljeno delo so potrebne poleg strojev tudi pridne in strokovne roke delavcev.

BABA POD TROJANSKIM KLANCEM – Lansko leto so nizko-grajčani odpravili največji zamašek na magistralni cesti med Ljubljano in Celjem. Gre za ovinek imenovan Baba pri Zajasovniku pod Trojanami. Zgraditi je bilo treba viadukt, to delo je opravil celjski Ingrad, in v celoti obnoviti dva kilometra dolgo obstoječo dvopasovnico in ji dodati tretji pas za počasno vožnjo navkreber. Kdaj se bo nadaljevala gradnja tretjega pasu do vrha Trojan, zaradi pomanjkanja denarja, nihče ne upa natančno napovedati, še manj pa je znan datum oziroma leto, kdaj bo med Celjem in Ljubljano stekla gradnja dolgo pričakovane avtoceste.

Zaskrbljenost v Nizkih gradnjah Maribor

Načrt bo težko doseči

Dejavnost, s katero se ukvarjajo v mariborskih Nizkih gradnjah je pač taka, da jim čas v katerem se nahajamo ni preveč naklonjen. Mostovi, viadukti, hidroelektrarne in drugi kapitalni objekti čakajo na boljše (finančne) čase. Zato si pomagajo kakor vejo in znajo. Eden izmed takih nepopularnih ukrepov je tudi zmanjšanje števila zaposlenih. Če jih je še pred kratkim bilo 480, načrtujejo za letos le 350 zaposlenih. Nekaj manj kot 50 delavcev imajo v novoustanovljeni firmi v Sarajevu. Kako se bo stvar tam iztekla v tem vojnem času ni jasno. Pri njih upajo, da ugodno.

Štirideset odstotkov del imajo s pogodbami že zagotovljenih, 25 odstotkov del je takih, ki se jim sproti pojavljajo, preostali odstotek del je kritičen. Obetajo si, seveda, če bodo dela na tem odseku stekla, delo na trasi Šentilj – Pesnica, in še kje. Kaj bo s Koroškim mostom v Mariboru, še ne vedo. Pripravljajo pa se na gradnjo.

Ne vedo, kaj bo z nadaljevanjem del na Vrhovem. Dela še niso oddana in možnost, da pridobijo tamkajšni posel še vedno so. Skupaj z Italijani si želijo pridobiti delo v bližini Udin, je pa domača konkurenca huda.

Pri svojih gradnjah so razvili celo vrsto specialne opreme za gradnjo in montažo elementov, ki jo bi morali sedaj uporabljati. Naprave so drage, če stojijo, so še dražje.

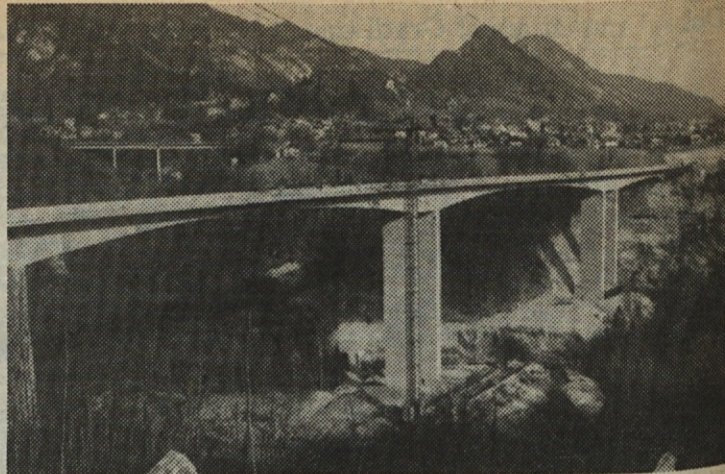
V vodstvu firme veje sicer optimizem, čeprav tudi njih ni obšel problem plačevanja že opravljenih del. Prav zaradi neplačevanja že opravljenih del

imajo finančne probleme pri nabavi novega materiala. V Bosni so doslej že veliko delali in sedaj upajo, da bo tam nekaj del tudi na sanaciji mostov. Nekaj bo k temu pripomogla vojna, ki v tem času vihra tam, nekaj pa tudi zob časa, ki počasi najeda mostove.

Pri Nizkih gradnjah upajo, da bodo ti burni časi kmalu mimo in, da bodo svoje znanje in sposobnosti lahko pokazali v vseh tistih krajih nekdanje Jugoslavije, kjer so pred leti že delali. Razum mora prevladati, pravijo, seveda pa se bodo morali tudi drugače organizirati znotraj Gradisa. Nekatere navade bo potrebno enostavno zavreči in pozabiti, tiste stvari, ki so se v Gradisu pokazale dobre pa obdržati. Le tako bo Gradis spet tisti Gradis, ki je imel velik ugled pri investitorjih tako doma kot v tujini.

Besedilo: Franjo Štromajer

Foto: Cveto Pavlin

GORENJSKA AVTOCESTA, VIADUKT MOSTE – Največji objekt na gorenjski avtocesti, viadukt Moste pri Žirovnici, je že več kot 90-odstotno zgotovljen. Po trimesečni ustavitvi del do katere je prišlo zaradi pomanjkanja denarja, je manjša skupina delavcev sredi marca nadaljevala z zaključnimi deli. Viadukt je s svojimi impozantnimi dimenzijami še en dokaz o izrednih sposobnostih njegovih graditeljev, delavcev GP Nizke gradnje Maribor.

Adaptacija in dozidava severnega trakta bolnice Jesenice

Novi prostori za bolnico

Da vlada na Gorenjskem pravo investicijsko mrtvilo, zgovorno pove podatek, da je eden največjih objektov, ki jih gradijo delavci GP Jesenice, prizidek in dozidava severnega trakta bolnice Jesenice s katerim bodo pridobili 833 kvadratnih metrov novih površin.

Prizidek je diletacijsko ločen od obstoječe zgradbe. Temeljenje objekta je izvedeno z armiranobetonskimi pasovnimi temelji, nosilna konstrukcija zidov in stropov je ravno tako armiranobetonska. Predelni zidovi so zidani iz povalit opeke, predelne stene kabin in prostorov, kjer je prostorska stiska, so leseni. Vse predelne stene in stropovi v obstoječih rentgenskih prostorih so dopolnilno zaščiteni z do 3 centimetre debelimi baritnimi ometi. Vsi tlaki v kleti in stene so izolirani pred vdorom talne vode.

Pri oblikovanju in razporeditvi prostorov so bili, poleg funkcionalne povezave in pogojev

opreme, upoštevani pogoji fazne izgradnje oziroma opremljanje prostorov v časovnem zamiku, ob neprekinjenem delovanju že obstoječih oddelkov, ki se navezujejo na novogradnjo. Povezava prizidka z ostalimi prostori bolnice ostaja nespremenjena.

Prizidek obsega le klet in pritličje. V pritličju je RTG oddelek in delno dializa, v kleti pa so impatomorfološka služba, arhivski prostori in drugi del dializnega oddelka.

Objekt je v zaključni fazi gradnje. Opraviti je treba še zunanjo ureditev, vendar le v ozkem območju ob prizidku.

C. P.

Prizidek bolnice Jesenice bo v kratkem dokončan.

Dokapitalizacija je nujno potrebna

TOSIN – kako naprej?

Poslovno leto 1991 je družba Gradis – TOSIN zaključila s skromnim bruto dobičkom 826.000 SLT, kar pa je v izredno težkih razmerah drugega polletja 1991 potrebno šteti za uspeh. Z zadovoljstvom ugotavljamo, da z letom 1992 prihajajo realne možnosti za ponovno postopno ožvitev prodaje proizvodov in storitev iz proizvodnega programa družbe.

Tržišče drugih jugoslovanskih republik je še vedno zelo zaprto, zato pa se TOSIN-u letos ponuja možnost izvoza v obsegu, ki lahko vsaj v večji meri nadomesti izpad prodaje na Hrvaško, v Bosno in druge republike. Ob povečanju obsega proizvodnje pa zelo resno izstopa vprašanje podkapitaliziranosti TOSIN-a, oziroma vprašanje njegovega vsaj kolikortoliko normalnega nadaljnjega razvoja.

TOSIN je imel koncem leta 1991 le nekaj več kot 6 milijonov SLT lastnega kapitala in dejansko nima denarja za večanje obsega poslovanja, zato je prisiljen obseg poslovanja pazljivo omejevati, da ne bo zašel v hujše likvidnostne težave. Narava proizvodnje namreč ne omogoča vidnejšega krajšanja proizvodnega ciklusa in hitrejšega obračanja razpoložljivih lastnih sredstev.

Dobavitelji večinoma zahtevajo visoke avanse, uveljavljajo ostre plačilne pogoje in odločno ustavljajo nove dobave že v primerih manjših kasnitev plačil. Širitev poslovanja v teh razmerah neizogibno terjata dodatna finančna sredstva. Le-teh TOSIN sam ne zmore dovolj hitro akumulirati, niti reproducirati.

V sedanjih težkih gospodarskih razmerah vodi namreč pot k zaposlitvi zmogljivosti preko izredno nizkih ponudbenih cen, ki

ne omogočajo omembe vrednega dobička in njegovega dela za akumulacijo.

Finančne spremljave bank je TOSIN trenutno deležen le v višini 1.500.000 SLT (kratkoročni kredit LB po načelu tekočega računa). Ker edina prava pot naprej vodi le preko hitre rasti prihodkov in sočasnega zaostajanja rasti odhodkov, je za rast proizvodnje v TOSIN-u nujno zagotoviti potrebne pogoje, v tem okviru pa čimprej dodaten svež kapital.

Družbenik GIP Gradis Ljubljana d.o.o. za potrebni vložek finančnih sredstev doslej ni pokazal nobene pripravljenosti. Dokapitalizacijo je zato edino realno pričakovati z vložki resnično zainteresiranih in finančno zmogljivih novih družbenikov. To z druge strani pomeni preseči začetno fazo razvoja družbe, v kateri si je GIP Gradis Ljubljana d.o.o. odločno prizadeval pridobiti v družbi TOSIN popolno nadzorstvo ter vsa upravljalna in materialna upravičenja.

Prevladati mora sodoben koncept odprte družbe evropskega tipa, ki bo omogočal in vzpodbujal dinamično gospodarsko aktivnost in razvoj družbe TOSIN in bo dovolj vabljen za potencialne nove družabnike.

Marjan Gostinčar

Mariborska delovna enota SPO je svojo dejavnost razširila z avtopralnico za tovornjake in gradbene stroje, s servisno dejavnostjo, preventivnimi tehničnimi pregledi vozil in z vulkaniziranjem.

Avtopralnica za tovornjake in gradbene stroje

Denar bo ostal doma

V zadnji številki našega glasila smo že pisali o tem, da pripravljajo v mariborski delovni enoti SPO novo avtopralnico za tovornjake in gradbene stroje. Če je pralnica takrat bila še v gradnji, lahko danes zapišemo, da prve stroje že perejo in vzdržujejo.

Zaradi zakona o preventivnih pregledih so dejavnost avtopralnice razširili tudi na servisno dejavnost, preventivne tehnične preglede vozil in vulkaniziranjem. Dobili so tudi vsa potrebna dovoljenja za opravljanje teh dejavnosti. Investicijo je v celoti pokril SPO, čeprav so se pred gradnjo dogovorili o financiranju tudi z drugimi Gradisovimi podjetji v Mariboru. Čas je pač napravil svoje. Čas namreč, v katerem živimo.

Nabavljeno opremo so dopolnili tudi z doma izdelanimi napravami, ki uspešno zamenjujejo uvoženo. Investicija je vredna 17 milijonov SLT. V resnici je vredna veliko več, saj so vložili tudi veliko svojega dela in znanja.

Avtopralnico bodo registrirali kot družbo z omejeno odgovornostjo. Tako bo postala ekonomska in organizacijsko samostojna enota, ki bo opravljala vse naštetje dejavnosti. Dela bodo opravljali za sebe in za zunanje porabnike. S to dejavnostjo mariborski SPO razširja svojo dejavnost in se tako prilagaja novim razmeram.

Sami imajo ta čas okoli osemdeset vozil, ki jih je potrebno redno preventivno vzdrževati. Preventivni tehnični pregledi, ki so jih sedaj opravljali drugod so jim vzeli preveč časa. Vsota, ki so jo odšteli za usluge pa je bila velika. Sto delavcev, toliko jih ta

čas šteje mariborska delovna enota SPO, bo tako prihranila lepo vsoto denarja, nekaj pa bodo lahko celo zaslužili. F. Š

Prvenstvo Gradisa v kegljanju

5. maja

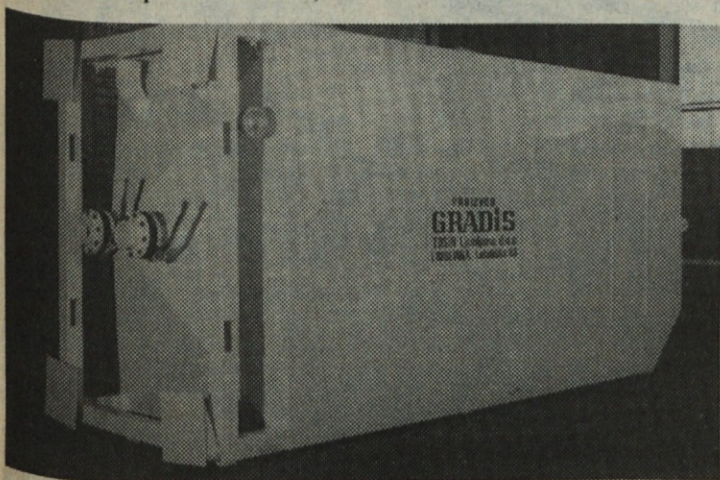
Da bi se Kegljaški klub Gradis čim bolj odprl tudi za delavce Gradisa v Ljubljani, je skupaj s Športnim društvom Gradis organiziral prvenstvo Gradisa v kegljanju za ženske in moške. Tekmovanje bo potekalo na kegljišču Gradisa 5. maja s pričetkom ob 15. uri.

Na prvenstvu lahko sodelujejo vsi zaposleni v Gradisu. Moški bodo tekmovali v disciplini sto lučajev (2 x 50), ženske pa v disciplini petdeset lučajev (2 x 25).

Prijavite se lahko pri Igorju Aljažu, telefon 101-112 int. 410, ki vam bo postregel tudi z vsemi ostalimi informacijami v zvezi s tekmovanjem.

Štartnina za nastopanje na prvenstvu je simbolična. Znaša 50 tolarjev, tekmovalcev pa jo plača ob prijavi.

C. P.

Kombinirani silos za cement in stiropor, ki ga za avstrijsko podjetje Klemm & Dämm izdelujejo v Gradis – TOSIN Ljubljana.

Stanovanjski blok v ptujski soseski Rabelčja vas bo maja dokončan.

GP Gradnje Ptuj

Manj zaposlenih

Zaradi hudega pomanjkanja naložb, ki je na Ptujju še bolj izrazito, kot drugje, so morali v Gradbenem podjetju Gradnje lani kar močno zmanjšati kolektiv. Z 247 so se zmanjšali na 205, konec letošnjega leta pa naj bi jih bilo še 180, od tega jih bo nekaj več kot 30 v mizarskem obratu.

Ptuj z okolico je investicijsko zelo revna občina, tako da naložb skoraj ni, kadar se kakšno delo pojavi, pa je konkurenca izredno močna, saj se na licitacijah pojavljajo tudi podjetja iz drugih krajev.

V gospodarskem načrtu za leto so predvideli okrog 260 milijonov tolarjev celotnega prihodka, vendar bo to številko, če se ne pojavi kako izredno delo, težko doseči.

Do poletja so z delom še kar dobro preskrbljeni, za naprej pa je veliko vprašanj, kako bo. Na Ptujju končujejo stanovanjski blok, adaptirajo šolo v Gorišnici, gradijo manjši bistro s prenočišči na Ptujski gori, adaptirajo stolp na Ptujskem gradu in cerkev Treh kraljev v Benediktu.

Nasploh so računali, da se bo do letos začela obsežnejša dela pri obnovitvi starega mestnega jedra. Načrti so že pripravljeni, vendar se je začela denacionalizacija, pojavljajo se nekdanji, pravi lastniki številnih ptujskih hiš, in dokler se zadeve lastniško na novo ne uredijo, od obnovitvenih del ne bo nič.

C. P.

Delavci Gradbenega podjetja Gradnje so mojstri za obnovitvena dela. Že več kot deset let obnavljajo Ptujski grad, ki je eden največjih pri nas. Letos so se lotili stolpa. Ker je obnova vezana na republiški proračun, sredstva prihajajo počasi, zato tudi dela ne napredujejo hitreje.

Naslednje šolsko leto pouk v prenovljeni šoli

Adaptacija šole v Gorišnici

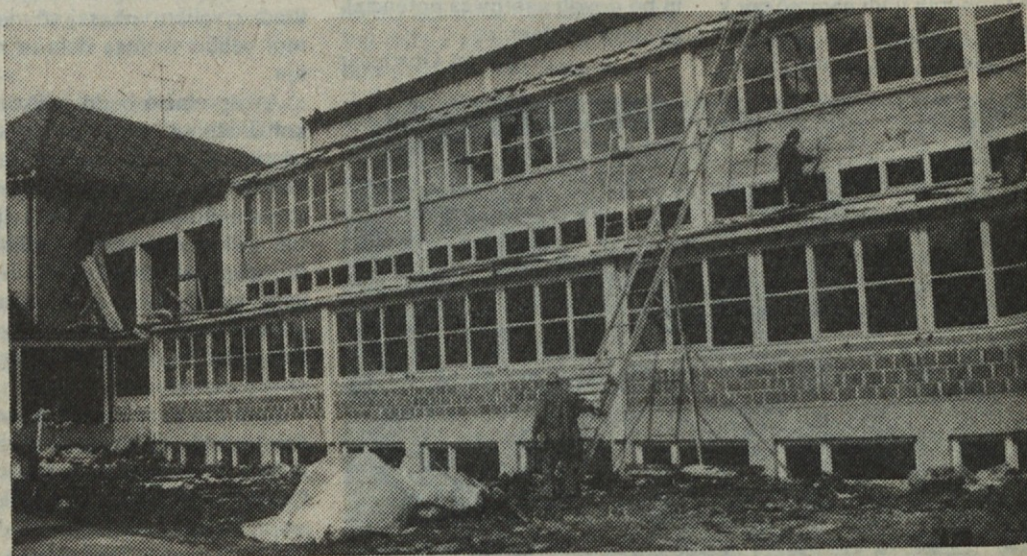
Kaj pomeni nekvalitetna in nestrokovna gradnja so se prepričali delavci Gradbenega podjetja Gradnje Ptuj, ko so pričeli z adaptacijskimi deli na osnovni šoli Franc Belšak v Gorišnici pri Ptujju, ki je bila zgrajena pred slabimi dvajsetimi leti.

Pri pregledu šole so strokovnjaki ljubljanskega Zavoda za raziskovanje materiala in konstrukcij opazili več izrazitejših horizontalnih in vertikalnih razpok. Natančna merjenja so pokazala, da so horizontalne razpoke široke 2 do 3 milimetra, vertikalne pa tudi 5 do 6 milimetrov. Parapeti v nadstropju so bili tudi vidno deformirani, kot tudi lesene okenske police.

Da bi uspešno opravili adaptacijska dela, je bilo treba demontirati celotno streho, demontirati vse lesene fasadne okvirje in okna, v pritličju dozidati parapete iz opek, na katere so vgradili, tako kot v nadstropju, nova lesena okna. Tudi strešna konstrukcija je v celoti nova, kot kritino pa so uporabili baker.

Rok za dokončanje teh obsežnih in zahtevnih del je konec junija. Tako bodo učenci iz Gorišnice, ki jih sedaj organizirano vozijo v Markovce, naslednje šolsko leto stopili v prenovljeno šolsko poslopje. Za dobro opravljeno delo in predvsem za varen pouk pa bodo hvalježni delavcem Gradenj s Ptujja.

C. P.

Kar veliko je treba postoriti pri adaptaciji šole v Gorišnici.

Centrifugalni mlin za drobljenje gramoza

Prav bi jim prišel

Že nekaj časa obratuje na Pobrežju pri Mariboru izposojeni centrifugalni mlin za drobljenje odvečnih debelih frakcij gramoza. Mlin uspešno nadomestuje drobilec, na uro pa predela 25 kubikov gramoza.

Iz drobljene količine dobijo tako 60 odstotkov materiala 0,4 mm, ki ga je po sejanju najmanj. Centrifugalni mlin ima

pred standardnimi paličastimi drobilci to prednost, da je obraba zanemarljiva.

Mlin je kooperacijski izdelek ESSO - Velenje na podlagi avstrijske licence firme HARTL. Cena drobilca brez transportnega traku znaša 150.000 DEM.

F. Š.

Gradbeništvo Ravne na Koroškem

Številna majhna gradbišča

V Gradis Gradbeništvo d.o.o. na Ravnah na Koroškem, ki je nastalo po stečaju nekdanjega GP Ravne, se z vso močjo spoprijemajo s številnimi problemi. V novi družbi je zaposlenih 120 delavcev, ki delajo v pet profitnih centrov. Vodja vsakega profitnega centra ima precej velika pooblastila, temu ustrezne pa so tudi odgovornosti. Dela je malo, prevladujejo pa v glavnem majhna gradbišča, večina s pod deset zaposlenimi.

Tako je na kratko spregovoril o problematiki Gradbeništva d.o.o. direktor **Zvone Božič** in dodal: »Angažiranost je trenutno ena naših največjih problemov. Nad našim novim podjetjem še vedno visi dediščina starega podjetja in z velikimi napori si ustvarjamo takšno podoba in dobro ime, da nas investitorji ne bodo že apriori odklanjali. Zato trenutno nimamo niti čenega večjega in omembe vrednega gradbišča, temveč samo manjša.

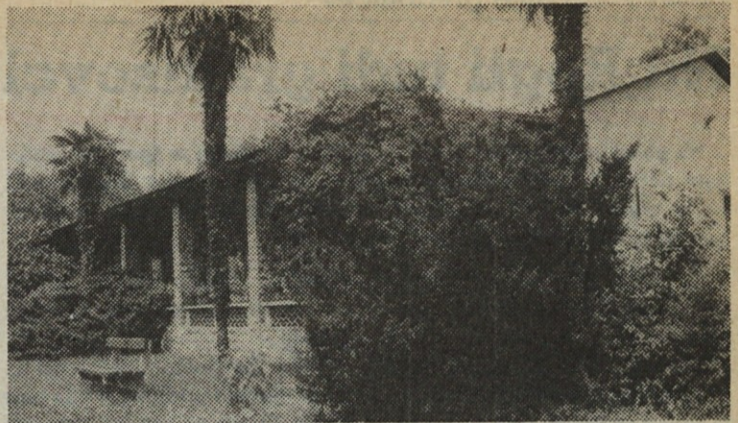
V naši dolini je nasploh velika investicijska suša, kot tudi v celi koroški regiji. V Železarni, kjer smo vedno imeli skoraj najmočnejši sektor, včasih tudi več kot sto delavcev, je sedaj le nekaj ljudi. Podobno je s stanovanjsko

gradnjo na Javorniku. Denarja za nove stanovanjske bloke ni, tudi za adaptacije ga ni.

Za letos smo planirali realizacijo v višini 170 milijonov tolarjev, pa se bo treba kar nočno angažirati, da bomo pridobili toliko potrebnega dela. Ker ga v naši dolini ni, se bo treba vse bolj ozirati in delo poiskati tudi drugje. Skupino delavcev imamo sedaj v Opatiji, radi pa bi se odpravili tudi na tuje, ali z Gradisom ali pa tudi samostojno.

Kljub vsem težavam so na Ravnah optimisti. Upajo, da se bodo stvari zasukale na bolje in da se bodo prva znamenja konca krize pokazala prav v gradbeništvu.

C. P.

Prijazno okolje in osebje Počitniškega doma Ankaran vas vabi.

Počitniški dom bo odprt tudi med prvomajskimi prazniki

Pridite v PD Ankaran

Kot vse kaže bo letos slovenska obala, nekaj manj kot 40 kilometrov jo je, zasedena tako, kot že vrsto let ni bila. Razlogi so znani, zato si je treba dopust pravočasno rezervirati.

Gradis bo svoj počitniški dom odprl že med prvomajskimi prazniki, tako da bo vsak gost dobrodošel. Sicer bodo tudi letošnje izmene desetdnevne. Predsezona traja od 1. do 30. junija, posezona pa od 1. do 30. septembra, julija in avgusta je glavna sezona.

Cene polnega penziona so v pred in posezoni 17 mark za odrasle in otroke od 10 let dalje in 11 mark za otroke od 4. do 10.

leta starosti, v glavni sezoni je penzion 20 oziroma 14 mark. Marka se obračuna po menjalniskem tečaju Ljubljanske banke na dan plačila penziona v času letovanja.

Vse informacije v zvezi z dopustom v PD Ankaran daje prijazna upravnica **Jožica Lipar**, ki tudi zbira prijave za letovanje. Pokličite jo na telefon: 066 51-880.

C. P.

Sindikalna A liga podravske regije

Uspešni šahisti

Sindikalna šahovska sekcija Gradis Maribor že dalj časa uspešno nastopa v sindikalni A ligi podravske regije. Po sedmih odigranih kolih delijo 3.-4. mesto.

Barve mariborskih Gradisovih šahistov branijo že več let **Zlatko Hevir, Milan Grindl, Milan Dular, Franc Senjur, Štefan Balajc, Sičo Jovičević in Darko Postružnik.**

Prostore za vadbo imajo v samskem domu na Studencih in po besedah Milana Dularja imajo tam za igre dobre pogoje.

F. Š.

Zimsko srečanje gradbincev

Na Rogli tudi gradisovci

Na pobudo sindikatov iz več podjetij je komisija za šport pri Sindikatu delavcev gradbenih dejavnosti Slovenije skupaj z Ingradom iz Celja organizirala na Rogli tradicionalno zimsko srečanje gradbincev, ki je bil nekdaj znan pod kratico ŠIG.

Že drugo leto ima ta prirediteljev povsem drugo obliko, zato pa je vsebina ostala ista. Tisti najbolj vneti rekreativci med gradbenimi delavci še vedno najdejo čas in denar tudi za takšne aktivnosti.

Na teh srečanjih ni pomembno, katera ekipa je bila najboljša, tu gre predvsem za ohra njanje individualne športne pripravljenosti, ki je tako potrebna v današnjem tempu in v danih razmerah.

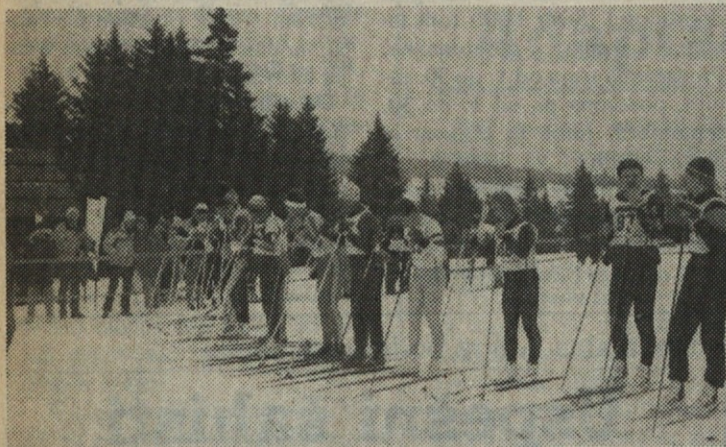
Res je, da se posameznikom v skupinah, ki jih je bilo tokrat nekaj manj kot običajono, podeli tudi medalje, toda le-te nimajo

pravega tekmovalnega duha, ampak so bolj priznanje za uspel nastop.

Med številnimi udeleženci iz 21 gradbenih podjetij je bila tudi ekipa Gradisa, vendar samo iz Raven, katere udeleženci so se čudili, zakaj ni tudi ostalih Gradisovih ekip.

Tekmovanje je bilo v veleslalomu in tekih ob vzorni organizaciji športno rekreacijskega centra Rogla. Glede na vsestransko pomoč hotela na Rogli, je bil prijeten tudi zaključek, kjer so najboljši prejeli priznanja.

M. Krnc

Tekači so na letošnjih zimskih igrah gradbincev štartali kar vsi skupaj. Prvi z desne je Zoran Zavolovšek iz Gradisa, Gradbeništvo Ravne na Koroškem.

Kegljaški klub Gradis

Izredno drugo mesto

Ker je Slovenija samostojna država, se njeni športniki ne udeležujejo več prvenstvenih tekmovanj v bivši Jugoslaviji. Tako so tudi kegljači letos tekmovali na prvem ekipnem državnem prvenstvu Slovenije. V najboljši skupini, ki se imenuje AS-liga, so tekmovali tudi najboljši kegljači Gradisa in zasedli odlično drugo mesto.

Zaradi pomanjkanja denarja, saj ga je treba kar precej zbrati za financiranje vseh tekmovanj, smo se v Gradisu odločili, da je vodenje in seveda tudi financiranje kluba prevzel g. Robert Blaha, ki je za dobo 5 let v našem vzel tudi kegljišče, klubske prostore in bife. Organi kluba so ostali tudi v naprej sestavljeni iz predstavnikov Gradisa, tudi predsednik kluba, Andrej Roggač, je iz Gradisa.

KK Gradis, ki je bil ves čas v vrhu jugoslovanskega moškega kegljanja, sta žal, zapustila dva najboljša tekmovalca in tudi svetovna prvaka v pari z zadnjega, 18. svetovnega prvenstva, ki je bilo leta 1990 v Innsbrucku, Albin Juvančič in Boris Urbanc. Slednji je na tem prvenstvu postavil tudi svetovni rekord, saj je podrl 1010 kegljev. Oba igrata sedaj v hrvaških klubih.

»S tako oslajeno ekipo smo startali na prvem ekipnem državnem prvenstvu R Slovenije,« je poudaril **Robert Blaha** in dodal: »Nismo vrgli puške v koruzo. V klub smo pritegnili nekaj novih igralcev, ki so se dobro ujeli s starejšimi, tako da smo resnično postali vzoren in homogen kolektiv. Odnosi med igralci v klubu so na izredno visoki ravni, kar se je seveda poznalo tudi pri rezultatih.

Prva moška ekipa KK Gradis je nastopala v AS-ligi in zasedla izredno drugo mesto, druga ekipa je zmagala v prvi ljubljanski ligi, kar pomeni, da bo igrala v kvalifikacijah za vstop v drugo republiško ligo zahod. Ženska ekipa, ki je nastopala v drugi republiški ligi zahod, je tekmovala v okviru svojih zmoglosti, s čimer se je ohranila v tem rangu tekmovanja.

Drugo mesto na državnem prvenstvu, je kegljačem Gradisa odprlo pot v Evropo. Oktobra bodo v Bukarešti nastopili na ev-

ropskem pokalu, gre za popularno tekmovalno državni vicepravakov imenovano tudi Donau pokal.

Za prvo moštvo KK Gradis so nastopali: **Dušan Ivaičič, Zdravko Štrukelj, Tone Šemrl, Vinko Janša, Brane Podreberšek, Franc Sajovic, Robert Blaha in Dore Zdešar.** Ekipo je treniral **Vinko Janša.**

V tekmovanju posameznikov je Dušan Ivaičič zasedel drugo mesto na prvem državnem prvenstvu posameznikov Slovenije (med 15 so še trije Gradisovi kegljači), s čimer si je zagotovil mesto v državni reprezentanci in sodelovanje na 19. svetovnem prvenstvu, ki bo maja letos v Bratislavi. S tem bodo Gradisovi kegljači nadaljevali tradicijo sodelovanja na svetovnih prvenstvih.

Državnega prvenstva v tekmovanju dvojic še ni bilo. Odi-grana so bila le predtekmovanja. V Ljubljani sta med pari zmagala Brane Podreberšek in Franc Sajovic. Državno prvenstvo dvojic bo junija.

Kakšni so vaši načrti za na-prej?

»Prizadevali si bomo ustanoviti tudi mladinsko ekipo kegljačev, ki je Gradis ni imel. Tako bi imeli lastno bazo za črpanje igralcev v našo prvo ekipo. Dosedaj to ni bila praksa, tako da so v Gradis prihajali kegljači iz drugih klubov in so tako na nek način vedno bili tujci v našem klubu.

Druga naša naloga bo, odpreti klub čim bolj za delavce Gradisa. Gradisovci bi naj rekreativno kegljali na našem kegljišču, pogosteje naj bi prihajali v klubske prostore in se na ta način tudi tesneje povezovali s klubom.

C. P.

GRADISOV VESTNIK

GRADISOV VESTNIK je glasilo GIP GRADIS

Glavni, odgovorni in tehnični urednik: Cveto Pavlin

Fotostavek: Tiskarna Formatisk Ljubljana

Montaža in tisk: Tiskarna Ljudska pravica Ljubljana

Naklada: 3.000 izvodov

Naslov uredništva: GIP GRADIS, Gradisov vestnik, Šmartinska 134/a, 61000 Ljubljana

Telefon: (061) 10-11-12

Telefax: (061) 445-969

GRADISOV VESTNIK je vpisan v register časopisov pri Republiškem komiteju za informiranje pod zaporedno število 187 in je oproščen temeljnega davka od prometa porizvodov. Naslovniki ga prejemaajo brezplačno.

Gradnja Biološkega središča v Ljubljani, kjer bo prostor dobila Biotehnična fakulteta, Center za biotehnologijo in Inštitut za biologijo, se počasi zaključuje, vse pa je odvisno od dotoka denarja.

Poslovno-stanovanjski objekt nasproti avtobusne postaje v Žalcu gradijo delavci Gradbenega podjetja Celje. Gre za gradnjo za trg, ki poteka v več fazah. Na posnetku je prva faza, ki je tik pred dograditvijo.

Prulski most čez Ljubljanico so sprojektirali v mariborskem Biroju za projektiranje, gradi pa ga Gradbeno podjetje Ljubljana.

Na zadnji strani: Veličasten viadukt Moste je v ponos Gradisu.

